

สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสสมหทัย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”

เนื่องในโอกาสวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบ ๑๒๐ ปี ในปี ๒๕๕๕

วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักนโยบายและแผน

กำหนดการสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”
เนื่องในโอกาสวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย ครบ ๑๒๐ ปี ในปี ๒๕๕๕
วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕
ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

- เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น. ผู้เข้าสัมมนาลงทะเบียน/รับประทานอาหารว่าง
- เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น. พิธีเปิดการสัมมนา
- รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายขวัญชัย วงศ์นิติกร)
ประธานในพิธีเดินทางถึงงาน
  - วีดิทัศน์ “มหาดไทย หัวใจของการพัฒนาประเทศ”
  - รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายขวัญชัย วงศ์นิติกร)
ประธานในพิธีกล่าวเปิดการสัมมนา
- เวลา ๐๙.๔๕ - ๑๑.๐๐ น. การบรรยาย เรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข และการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติ”
โดย นายภุชงค์ โพธิกุฎสัย รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน
(รักษาการที่ปรึกษาด้านการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)
- เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. สรุปผลการสัมมนาเปิดบ้าน “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”
โดย นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม
และการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๓๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๔๕ น. การสัมมนาวิชาการส่วนภูมิภาค “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”
- ๑) นายสมพร ไร่บางยาง อธิบดีรองปลัดกระทรวงมหาดไทย
  - ๒) นายแพทย์ศราวุธ สันตินันตริกษ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู
  - ๓) นายสน รูปสูง รองประธานสภาพัฒนาการเมือง
- ดำเนินการสัมมนาโดย นายสุรอรธ ทองนิรมล
เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

*****

การสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”

วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

ประธานพิธีเปิด : นายขวัญชัย วงศ์นิติกร รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้กล่าวรายงาน : นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การบรรยาย :

๑. หัวข้อ “การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติ”

โดย นายภูซงค์ โพธิ์ภูส้อย รองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน
(รักษาการที่ปรึกษาด้านการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

๒. หัวข้อ สรุปผลการสัมมนาเปิดบ้าน “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”

โดย นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การสัมมนาวิชาการส่วนภูมิภาค “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”

ผู้อภิปราย : ประกอบด้วย

๑. นายสมพร ไร่บางยาง

อดีตรองปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. นายแพทย์ศราวุธ สันตินันตรักษ์

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู

๓. นายสน รูปสูง

รองประธานสภาพัฒนาการเมือง

ดำเนินการสัมมนาโดย นายสุรอรุณ ทองนิรมล

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	ความเป็นมาของการสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง” ในโอกาสที่กระทรวงมหาดไทยครบรอบการสถาปนากระทรวงมหาดไทย ๑๒๐ ปี เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทยได้จัดกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง” เพื่อร่วมฉลองวาระสำคัญดังกล่าวและรองรับบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ของบทบาทกระทรวงมหาดไทยไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปของประเทศที่ได้เสนอให้มีการปรับปรุงราชการส่วนภูมิภาค หรือกระแสเรียกร้องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนแนวคิดการจัดตั้งจังหวัดปกครองตนเองล้วนแล้วแต่เป็นกระแสที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องรับฟังและนำมาปรับปรุง

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>วิธีการ กระทรวงมหาดไทยได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้น ในอดีตที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในทศวรรษข้างหน้าจึงจัดให้มีการสัมมนาวิชาการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง” โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ</p> <p>ประการแรก เพื่อรวบรวมประมวลข้อมูลความคิดเห็นกับทุกภาคส่วนไปกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและจัดกลุ่มราชการ ตลอดจนภารกิจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลและประชาชนทราบ</p> <p>ประการที่สอง เพื่อนำยุทธศาสตร์การพัฒนาและปรับปรุงระบบราชการของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวไปกำหนดเป็นแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยในอนาคต</p> <p>ประการสุดท้าย คือการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงมหาดไทยซึ่งครบรอบ ๑๒๐ ปี การสัมมนากำหนดจัด ๖ ครั้ง โดยครั้งแรกสัมมนาเปิดบ้านเปิดใจ หรือ Open House จัดเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่โรงแรมรามารการ์เด็น กรุงเทพมหานคร เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภูมิภาคและท้องถิ่น มีผู้เข้าร่วม ๖๐๐ คน และครั้งที่สองที่ภูมิภาคจัดรวม ๔ ครั้ง ในเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม โดยได้จัดที่ภาคเหนือ จ.เชียงใหม่แล้ว และครั้งที่ ๒ วันนี้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น อีก ๒ ครั้ง จะจัดที่ จ.สุราษฎร์ธานี และภาคกลาง จ.พระนครศรีอยุธยา เป้าหมาย คือ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตลอดจนภาคประชาสังคม และภาควิชาการเข้ารับการสัมมนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวม ๑,๒๐๐ คน ครั้งสุดท้ายจะเป็นการสัมมนาภายใน เดือนสิงหาคม กรุงเทพมหานคร การสัมมนาในครั้งนี้ประกอบด้วย ผวจ. หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา รวม ๓๐๐ คน การบรรยายรอบเช้า เรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติ” โดยนายภุชงค์ โพธิ์ภูสัย รอง ผวจ.ลำพูน (รักษาการที่ปรึกษาด้านการปกครอง มท.) จากนั้นจะเป็นการสรุปการสัมมนาการเปิดบ้านที่กรุงเทพมหานคร โดยมีการระดมความคิดเห็นจากการจัดส่วนกลางและภูมิภาค ๕ ครั้งที่ผ่านมา เพื่อนำไปกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยต่อไป</p> <p>ภาคบ่ายเป็นการสัมมนาวิชาการโดยได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากราชการส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น และภาคประชาสังคม โดยท่านสุรอรธ ทองนิรมล เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และจะนำข้อคิดเห็นรวบรวมนำเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยต่อไป</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
<p>นายขวัญชัย วงศ์นิติกร รองปลัดกระทรวงมหาดไทย</p>	<p>การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกฐานะตำบล เป็น อบต.</p> <p>๑) กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้เสนอร่างกฎหมาย ปรับปรุงยกฐานะเทศบาลเอง เมื่อถึงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทยจะนำการเปลี่ยนแปลงนี้มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้ดีหรือไม่ อยู่ที่การเตรียมการ ถ้าเราเปลี่ยนแปลงไปโดยที่ไม่รู้อนาคต ไม่รู้การทำ SWOT ตนเองว่าจะเดินไปในทิศทางใด เราก็ก่อเปลี่ยนแปลงแบบไม่รู้ทิศทาง เหมือนกับการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ใหม่ ๆ</p> <p>๒) ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงกระแสเรียกร้องให้กระจายอำนาจ การจะเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC ก็ดี การใช้สื่อสารเทคโนโลยีซึ่งไม่สอดคล้องกับการบริหารจัดการแบบเดิม เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปตามนวัตกรรม มีการบริหารด้วยกระแส บริหารด้วย GG และ CSR บริหารด้วยความรู้ โลกเปลี่ยนแปลงทุกวัน สิ่งที่เกิดขึ้นหนึ่งมีผลกระทบอีกที่หนึ่ง เช่น EU เศรษฐกิจไม่ดี ปัญหาตามมา คือ ถ้า EU ไม่ซื้อไก่ไทย ไทยจะเลี้ยงไก่ไปขายใคร อาเซียนเปิดประเทศหมด ภาษีสินค้าเป็นศูนย์ ไทยผลิตสู้ได้หรือไม่ หรือเขาจะมาขายให้เราในราคาถูกลงกว่า แล้วเขาจะอยู่อย่างไร</p> <p>๓) ในฐานะที่เราเป็นคนกระทรวงมหาดไทยเราจะอยู่อย่างไร พ่อแม่พี่น้องชาวบ้านเดือดร้อน ผลิตแล้วขายไม่ได้จะทำอย่างไร ถ้าไม่มีการคิดไม่มีการวางยุทธศาสตร์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอนาคตจะเกิดขึ้นได้</p> <p>๔) สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารกระทรวงมหาดไทยคิดตลอดเวลา คือ ทำอย่างไรจะทำลายกำแพง ความเป็น ๖ กรม และ ๕ รัฐวิสาหกิจของกระทรวงมหาดไทยให้ได้ ไม่ว่าจะท้องถิ่น กรมการปกครอง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน กรมโยธาธิการฯ กรมที่ดิน ถ้าบูรณาการกันได้ในความเป็นคนมหาดไทย เอาพลังตรงนี้ไปช่วยเหลือพี่น้อง เลิกระบบซี ท้องถิ่นก็เป็นคนอยู่ในกลุ่มเดียวกันจับมือกันได้ ผลประโยชน์จะตกอยู่กับพี่น้องประชาชน</p> <p>๕) ยังไม่ต้องคิดจับมือกับกระทรวง ทบวง กรมอื่น เราต้องบูรณาการในกระทรวงให้ได้ก่อน นำการประปา ไฟฟ้า ภูมิภาค ไปถึงพี่น้องประชาชนให้ทั่วถึง น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี ถ้าทำได้จะทำให้เกิดประโยชน์มหาศาล นำองค์การตลาด กรมการพัฒนาชุมชน ที่ดินเข้าไปวางระบบพื้นที่สาธารณะที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์มาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้กับพี่น้องประชาชนให้ได้ โดยอำนาจ ผวจ. นายอำเภอ นายกเทศมนตรี อำนาจนายก อบจ. และนายก อบต. เข้าดำเนินการทำงานเหมือนเพื่อนร่วมงาน ทำเหมือนพลังมีเครือข่ายเดียวกันเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชน</p> <p>๖) กระทรวงมหาดไทย จะต้องทำงานต่อไปในโลกสมัยใหม่ และขอให้เวทีนี้เป็นเวทีที่มีความสำคัญที่จะได้ระดมแสดงความคิดเห็นกันว่าอยากให้กระทรวงมหาดไทยเป็นอย่างไร อยากเห็นอนาคตของกระทรวงมหาดไทยไปในทิศทางใด เราอยากเห็นความคิดเห็นของท่าน และจะนำแนวคิดองค์ความรู้ที่ท่านให้ ไปจัดหมวดหมู่ แล้วกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อมียุทธศาสตร์ มีเป้าหมาย มีวิสัยทัศน์ การวางงบประมาณ การพัฒนา ขอฝากให้ท่านได้ใช้เวทีนี้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และจะนำผลที่ได้ไปสะท้อนให้เห็นในอนาคต</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
<p>นายภูซงค์ โพธิ์ภูสัย รองผู้ว่าราชการจังหวัด ลำพูน (รักษาการที่ปรึกษา ด้านการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)</p>	<p>การบรรยายเรื่อง “การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการสร้างจิตสำนึกความเป็นชาติ”</p> <p>๑) การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ในทางปฏิบัติจริงไม่มีประเทศใดในโลกที่สามารถให้ประชาชนไปทำหน้าที่ในการบริหารบ้านเมือง คือใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และตุลาการพร้อมกันทั้งหมด โดยในทางปฏิบัติในการใช้อำนาจจึงเป็นการใช้อำนาจโดยผ่านผู้แทน โดยการเลือกตั้งเป็นที่มาของอำนาจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นกลไกที่สำคัญ ดังภาพสามเหลี่ยมอำนาจในระบอบประชาธิปไตย</p> <div data-bbox="686 627 1276 851" data-label="Diagram"> </div> <p>โดยหลักการเลือกตั้งคนดีและเก่ง เลือกคนได้อย่างเดียวได้ แต่เลือกคนเก่งอย่างเดียวไม่ได้ เมื่อการเลือกตั้งเป็นฐานอำนาจ ละเลยประเด็นการมีส่วนร่วม การปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มุ่งที่จะให้ชนะการเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงถึงวิธีการลักษณะอย่างนี้ในสังคมไทย จึงเกิดนักเลือกตั้งมุ่งชนะกับนักการเมืองมุ่งชนะ นักการเมืองที่ดีจึงต้องปรับ ทำให้การเมืองไทยเข้าสู่วงจรอุบาทว์ การเมืองการปกครองของไทยพัฒนาการประชาธิปไตย ๘๐ ปี ยังคงอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านที่วนอยู่ในวงจร เรวนอยู่ในวงจรมันี่ ๑๘ รอบแล้ว ตั้งแต่ปี ๒๔๗๕ เมื่อจัดระเบียบเสร็จเราก็มีการเลือกตั้งใหม่ ขณะนี้เรากำลังสร้างวงจร ๕ อยู่ขณะนี้ ประชาธิปไตยวนเวียนอยู่ ๑๘ รอบ จะวนอยู่อย่างนี้ และปรารถนาจะออกจากวงจรมันี่ให้ได้</p> <div data-bbox="606 1411 1404 1836" data-label="Diagram"> <p>(๔) บริหารประเทศ</p> <p>(๕) เกิดความขัดแย้งความรุนแรง</p> <p>(๒) มีผู้แทน</p> <p>(๑) การเลือกตั้ง</p> <p>(๓) จัดตั้งรัฐบาล</p> <p>(๖) รัฐประหาร</p> </div> <p>ประชาธิปไตยในระยะเปลี่ยนผ่าน มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นเวลา ๘๐ ปีแล้ว แต่ประชาธิปไตยของไทย ตั้งแต่บัดนี้จนถึงปัจจุบันยังอยู่ในช่วงพัฒนา ปรับตัวและเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ทั้งระบบอย่างสมบูรณ์ทุกประเทศประชาธิปไตยต้องเผชิญมีอาจหลีกเลี่ยงต้องผ่านช่วงนี้ไปได้ อังกฤษ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>สามารถแสวงหาสิ่งที่ดี และการสร้างสรรค์จากความแตกต่างขัดแย้งได้ การแสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง</p> <p>(๑) แม้มีความแตกต่างขัดแย้งแต่คนไทยทุกข้างทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้งต่างก็มีความปรารถนาพร้อมกันที่จะให้ประเทศไทยดำรงอยู่เป็นราชอาณาจักรเดียว ไม่แบ่งแยก</p> <p>(๒) บทเรียนจากประเทศประชาธิปไตย ที่ก้าวข้ามความแตกแยกในช่วงพัฒนาการเมือง สถาบันหลักของชาติ คือ สิ่งที่คนในชาติยึดถือร่วมกันแม้จะมีความแตกต่างกันในเรื่องอื่นๆ</p> <p>๕) สถาบันหลักของประเทศไทย คือ ชาติ (ประชาชน + ดินแดน) ศาสนา (พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ) และพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์กลางยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันหลักอื่นๆ ในชาติ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนให้ดำรงความผูกพันกันเป็นประเทศที่มีเอกภาพอยู่ได้แม้มีความแตกต่างและขัดแย้ง (unity In Diversity) ถ้าไม่มีสถาบันกษัตริย์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนจะไม่เหมือนขณะนี้ ประเทศไทยมีศาสนาประจำชาติ คือ ศาสนาพุทธ พระมหากษัตริย์ทรงนำพาชาติพ้นวิกฤติ ทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรต่างจังหวัด เห็นว่าในเรื่องแรกเรื่องความยากจนขั้นแค้น ประชาชนยากจนไม่มีที่ทำกิน จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทำโครงการส่วนพระองค์ ในพระตำหนักสวนจิตรลดา มีโครงการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ทำไบโอดีเซล อะไรที่ทำได้ก็เผยแพร่ไปสู่ประชาชนเป็นโครงการพระราชดำริ มีศูนย์เรียนรู้ไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยเอาปัญหาของภูมิภาคเป็นตัวตั้ง ภาคเหนือเรื่องป่าต้นน้ำและห้วยฮ่องไคร้ ภาคใต้ เรื่องพรุดิน ศูนย์การพัฒนาพิภพทอง ภาคตะวันออกออกเฉียงเหนือ เรื่องแหล่งน้ำ การใช้น้ำศูนย์ภูพานฯ ภาคตะวันออก อ่าวคุ้งกระเบน ภาคกลาง ที่เขาหินซ้อน เป็นต้น</p> <p>สรุป การดำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ จึงเป็นภาระหน้าที่ของคนไทยทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกสี เป็นจุดร่วมสร้างความสามัคคีของคนในชาติ</p>
<p>นายธนา ยันตรโกวิท ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น</p>	<p>สรุปผลการสัมมนาเปิดบ้าน “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”</p> <p>การสรุปผลการสัมมนาสาระสำคัญจากเวทีกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่ผ่านมาและบางส่วนจากเวทีเชียงใหม่ ได้แก่มติหลายอย่างจาก นายอำเภอ ผู้บริหาร อบจ. อบต. และภาคประชาสังคม สำหรับในเวทีที่กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมอภิปรายทั้งหมด ๕ ท่าน ประกอบด้วย ท่านสมพร ใช้บางยาง อธิการบดีตมทศวรรษมหาดไทย ศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สอนในเรื่องการเปรียบเทียบการปกครอง ศ.ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่ ปัจจุบันเป็นนักวิชาการอิสระ และนักวิจัย ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย รอง ผอ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยสรุปได้ดังนี้</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>๑) ข้อคิดเห็น ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ในมุมมองของนักวิชาการ นักวิจัยที่ทำร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ท่านมีแนวคิดกล่าวถึงสิ่งท้าทายที่กระทรวงมหาดไทยรวมทั้งประเทศไทยในภาพรวมท้าทายและเผชิญอยู่ ๓ เรื่องที่สำคัญ เป็นโจทย์ที่เราจะต้องคิดบางเรื่องควบคุมไม่ได้และบางเรื่องควบคุมได้</p> <p>เรื่องแรก คือ เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะเห็นได้ชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อภัยพิบัติธรรมชาติ แนวโน้มอนาคตประเทศไทยเรามีแนวโน้มฝนตกเพิ่มขึ้น ๑๐ % เพราะฉะนั้นปัญหาภัยพิบัติต่างๆ สิ่งที่เราจะต้องเผชิญอยู่ ดังนั้น เป็นสิ่งที่กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งนี้</p> <p>เรื่องที่สอง คือ ประชาคมอาเซียน ซึ่งให้เห็นว่านอกจากอาเซียน ๑๐ ประเทศแล้ว ยังมีประเทศรอบอาเซียนที่จะมาค้าขายกับอาเซียน บางครั้งนโยบายไม่เหมือนกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดผลกระทบ ยกตัวอย่างว่ารัฐบาลกลางตกลงกับรัฐบาลไทย แต่เมื่อค้าขายจริงเราไปค้าขายในระดับท้องถิ่น รัฐบาลท้องถิ่นอาจจะมีเงื่อนไขพิเศษ ฉะนั้น ตรงนี้จะเป็นเรื่องการค้าขายหรือการปรับตัว</p> <p>เรื่องที่สาม คือ เรื่องโครงสร้างประชากรก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เราทราบว่าผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้น และการไปสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ ภารกิจการพัฒนาทางด้านสังคมที่เราจะต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น โจทย์เก่าที่ยังแก้ไม่ตกมีอีกมาก สิ่งที่เราขาดคือการประสานงานในหน่วยต่างๆ สิ่งแรกที่จะทำ คือ การประสานงานภายในกระทรวงก่อน ๖ กรม ๕ รัฐวิสาหกิจจะต้องมีการบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างไร ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญ ฉะนั้นตรงนี้ ความเสี่ยงของเรา คือ การทำงานร่วมกัน ทางออก คือ เรื่องการบูรณาการร่วมกันและจัดในระดับพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันนี้ทาง สกว. ได้ร่วมกับ มท. ทำโครงการสร้างระบบบูรณาการความร่วมมือโครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข คือ ABC เป็นกระบวนการ ที่เราใช้ข้อมูลร่วมกันในการแก้ปัญหาาร่วมกัน จะเป็นโครงการนำร่องเพื่อที่จะให้เห็นบทบาท มท. ในอนาคตว่าจะทำงานให้ เพื่อไปสู่ประชาชนใช้ข้อมูลร่วมกันบูรณาการกันทำ</p> <p>ประการหนึ่ง คือ ภาคประชาชนเริ่มเติบโตใหญ่ขึ้น ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมเริ่มเติบโตใหญ่ เป็นโอกาสของกระทรวงมหาดไทยที่จะใช้กลไกที่มีอยู่ ตั้งแต่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากระดับอำเภอหรือจังหวัด เป็นกลไกที่เชื่อมโยงความแข็งแกร่งของภาคประชาสังคมให้เข้ามาทำงานร่วมกันได้</p> <p>สิ่งสุดท้าย ที่ฝากคือ ภายในระยะเวลา ๕ ปีต่อจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายอำเภอ ราชการส่วนภูมิภาค จะต้องทำตัวเป็นกลไกที่ตั้งหลักประกันให้กับการสร้างการบริการให้กับประชาชนที่ดี ส่วนผู้ที่ทำงานด้านการบริการก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าเราจะปรับตัวภายใน ๕ ปีข้างหน้าเราจะต้องปรับตัวในลักษณะนี้ โดยจะนำไปสู่กระบวนการหรือเงื่อนไขซึ่งทางนักวิชาการสองท่านได้</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>นำเสนอสิ่งที่มารองรับตรงนี้</p> <p>๒) ข้อคิดเห็นจาก ดร.ชาติชาย ญ เชียงใหม่ ๑๒๐ ปีที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานที่มีความจำเป็นในภาวะที่บ้านเมืองมีภัยคุกคาม ต้องการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่ได้ดียิ่ง</p> <p>(๑) ปัจจุบันนี้ เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เราปรับตัวค่อนข้างช้า มีการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ แยกเป็นกรม ประชาสงเคราะห์ เป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ก่อนหน้านี้เรามีอัยการ และตำรวจที่ได้แยกตัวออกจากกระทรวงมหาดไทย เรามีความพยายามที่จะรักษากรมการพัฒนาชุมชนไว้ ซึ่งทำงานเรื่อง “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เดิมมีแนวคิดจะไปอยู่กับกระทรวงพาณิชย์หรือรัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้า เดิมจะต้องไปอยู่กระทรวงพลังงาน แต่ด้วยสิ่งที่เราต่อสู้ในหลักการและพยายามที่จะที่จะโยงไปถึงรากเหง้าอย่างแท้จริง</p> <p>ดังนั้น การสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ ทั้งหลายต้องอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย แต่การเรียกร้องที่จะปรับตัวแต่ต้องเรียนรู้ด้วยว่าเราจะปรับตัวไปทางไหน</p> <p>(๒) สิ่งที่อาจารย์ บอกเป็นบริบทสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยควรจะต้องคำนึงถึง การเปลี่ยนแปลงปัจจุบันที่เราควรคำนึงถึง คือ ภาคประชาชนที่มีความคิดเป็นของตนเองและแตกต่างกันมากขึ้น ประชาชนไม่ยอมต่อความไม่เป็นธรรม มีการจัดการเรื่องชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองเพิ่มมากขึ้น ภายใต้การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทุกวันนี้ จะพบว่าภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนชุมชนจัดการตนเองกว่า ๔๐๐ แห่ง และถ้าเราไม่สามารถยึดพื้นที่ตำแหน่งนี้ได้ ก็จะเป็นจุดที่ก่อกระแส เช่น มีเสียงเรียกร้องให้เชียงใหม่มีการจัดการตนเอง ตรงนี้เป็นบริบทสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องคำนึงถึง จะต้องทำอะไร ที่ทำให้เห็นว่าเราประสานและจัดการในการใช้ทรัพยากรแผ่นดินได้</p> <p>(๓) นอกจากเรื่องการเมืองการปกครอง การดูแลสาธารณสุข โภคแล้ว เรียกว่า การปฏิสนธิ์การความคิดทางสังคม เรียกว่าการหล่อหลอมคนในสังคมรวมกัน ให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน เป็นหน้าที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทย ประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต อาจารย์เสนอการปฏิสนธิ์การความคิดของคน ควรทำ ๔ เรื่องที่สำคัญ ๑) คุ้มครองสิทธิ และสร้างความเป็นธรรมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน ซึ่งตรงนี้เป็นหน้าที่ของเรา ๒) การเปิดพื้นที่เปิดเวทีให้ประชาชน ได้เรียนรู้ได้พัฒนาตนเองขึ้นทั้งเรียนรู้ในเชิงการปกครองของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นพลเมืองประชาธิปไตย อยู่ และให้เขาเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งวันนี้เรามีคณะกรรมการหมู่บ้าน เรามีการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชนมีกลไกต่างๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือเรา ๓) การ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>สร้างสำนึกความเป็นตัวในตัวเอง ซึ่งสิ่งนี้สำคัญมาก</p> <p>(๔) ความเห็นของการปฏิรูปที่เราเห็นว่าเขาเรียกร้องให้ปรับปรุงหรือยุบภูมิภาคจริงๆ แล้วไม่ใช่ ฉะนั้น หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยในอนาคต คือ การสร้างความ เป็นพลเมือง สร้างพลังของเมืองจากคน และให้เคาเรนในสิทธิของคนอื่นรู้จักสิทธิ ของคนอื่น นับจากนั้น บทบาทหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยอีกสิ่งหนึ่งคือต้อง ทำงานให้เกิดผลอย่างจริงจัง เพราะจากเดิมกระทรวงมหาดไทยทำอะไรจะเกิดผล อย่างจริงจัง แต่ขณะนี้ เนื่องจากการปฏิรูประบบราชการ งานมากภายในกระทรวง ทบวง กรม เพราะฉะนั้นงานก็จะล่อยๆ ผวจ. นายอำเภอ จะมีกลไกมีงานตรวจ ราชการอื่นๆ ไม่ได้หมายความว่ากระทรวงมหาดไทยต้องมาทำเองทุกเรื่อง แต่จะใช้ กลไกในพื้นที่อย่างไรให้เกิดผลจริงจัง และผลก็คือประโยชน์สูงสุดของประชาชน ต้อง พิสูจน์ให้เห็น ส่วนราชการกระทรวงมหาดไทยทุกส่วนต้องสร้างความปรองดอง สร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือ ประโยชน์ของประชาชนและชุมชน ในทางวิชาการ การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ที่เราเรียกร้องทุกวันนี้ เป็นไปตาม ข้อเรียกร้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ เพราะการกระจายอำนาจวันนี้ ประเทศชาติต้องมีความพร้อม คืออย่างน้อยพร้อมในเชิงของทรัพยากร พร้อมในเชิง ของงบประมาณ ประเทศที่เจริญแล้วการกระจายอำนาจได้อย่างทั่วถึงส่วนมาก คือ ประเทศที่รวยแล้ว แต่ประเทศไทยเรายังไม่รวยถึงขนาดที่จะกระจายอำนาจได้อย่าง จริงจังได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราไม่กระจายอำนาจ เพราะฉะนั้นเราจะต้อง ย้อนกลับมาดูในสองส่วนที่สำคัญ คือ</p> <p>๑) ทรัพยากรของประเทศเรามีเพียงพอที่จะกระจายอำนาจตามข้อ เรียกร้องได้ขนาดไหน</p> <p>๒) วิธีการบริหารจัดการ ในเชิงของการบริหารงบประมาณของประเทศ ไทย เราจะบริหารอย่างไร เพราะภารกิจการพัฒนาส่วนหนึ่ง ยังต้องเป็นของรัฐบาล ส่วนหนึ่งเป็นกลไกของรัฐบาล คือภูมิภาค ฉะนั้น ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วน ท้องถิ่น จะต้องมีการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกัน</p> <p>๓) ข้อคิดเห็นจากท่านสมพร ใช้บางยาง ท่านได้ใช้แนวคิดการทำงานแบบ มหาดไทยไปปรับใช้กับองค์กรต่างๆ ท่านใช้วิธีการทำงานวิธีคิดของผู้ว่าราชการ จังหวัดที่จะเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการถ่ายทอดให้กับท้องถิ่นต้องทำหน้าที่อย่างไร ภาคประชาสังคมต้องทำหน้าที่อย่างไร ภาคประชาสังคมต้องทำหน้าที่อย่างไร</p> <p>ท่านเล่าประสบการณ์และจุดเน้นว่าควรจะนำมาสู่การทำงานของกระทรวง มหาดไทยอย่างไร ในความคิดของท่าน การเลือกผู้ว่าราชการจังหวัดในประเทศไทย เป็นไปไม่ได้ รอฟังจากท่านในช่วงบ่ายว่าทำไมท่านถึงคิดแบบนั้น แล้ววิธีการคิดของ ท่านนี้ท่านจะคิดเหมือนกันตรงกับผู้ใหญ่ของพวกเราที่เข้าไปอยู่ในสภาปฏิรูป ประเทศไทย แนวคิดที่ตรงกันคือสิ่งที่เราควรจะทำในการปฏิรูปประเทศไทย คือ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>การสร้างความเป็นพลเมืองของคนไทย ท่านขอให้กระทรวงมหาดไทยจัดการกับส่วนภูมิภาคอย่างไร และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำอะไร</p> <p>๔) ข้อคิดเห็นจาก ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บอกว่า</p> <p>(๑) กระทรวงมหาดไทยที่ผ่านมาจะเล็กลง มีหน่วยงานน้อยลงแต่ความจำเป็น ความสำคัญยังมีอยู่ เพราะการบริหารราชการทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ไม่เกิดขึ้นในกระทรวงไหน มีเพียงกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น และทั้ง ๓ ส่วน มีความเชื่อมโยงซึ่งจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อทำงานให้เกิดประสิทธิภาพแก่ประชาชน แม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อเรียกร้องต้องการในเชิงของการปรับบทบาทภูมิภาค เรื่องการเพิ่มอำนาจท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม ๓ ส่วนนี้ ต้องอยู่กับกระทรวงมหาดไทยไปตลอด</p> <p>(๒) อาจารย์ ยกตัวอย่างประเทศฝรั่งเศส และสรุปว่าท้ายที่สุดระบบการกำกับดูแลของท้องถิ่นก็ต้องใช้ ๒ ระบบควบคู่กันคือ หนึ่ง ระบบกฎหมาย และสอง ระบบกลไกในการจัดการ โดยอาจารย์ให้แนวคิดไว้ว่า แล้วประเทศไทยและกระทรวงมหาดไทยจะเลือกแบบไหน จะกลับไปใช้แบบกำกับภายหลังแบบฝรั่งเศส หรือไม่ หรือจะใช้แบบกำกับก่อน</p> <p>(๓) สุดท้าย จากสิ่งที่เวทีพูดไปแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่กรุงเทพฯ มีจุดร่วมกันคือ ส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่นจะต้องมี กลไกทั้งหลายยังต้องดำรงอยู่จะหายจากกันไปไม่ได้</p> <p>๕) เวทีที่เชียงใหม่เราได้รับความสัมพันธ์ที่มาเติมเต็ม คือ</p> <p>(๑) ภาคประชาสังคมหรือภาคประชาชนซึ่งกำลังเติบโตเข้มแข็งขึ้นจะเป็นบทบาทสำคัญ</p> <p>(๒) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังคงมีความสำคัญและความจำเป็น</p> <p>(๓) ภาวะท้าทายที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องพบไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายในจะต้องรองรับการเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่ต้องนำมาคิด</p> <p>๖) วันนี้ การทำยุทธศาสตร์ของกระทรวงต้องพูดถึงเรื่องอาเซียน เรื่องการก่อการร้ายสากล ไม่ได้พูดถึงความแตกแยกภายในของประเทศจะต้องก้าวไปสู่สากล การทำยุทธศาสตร์ของกระทรวงต้องพูดถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้น สิ่งเหล่านี้ เกิดมาจากความท้าทายที่เราจะต้องนำมาคิด</p> <p>๗) อีกสิ่งหนึ่ง คือ ความเข้มแข็งของชุมชนคือสิ่งที่ทุกคนจะร่วมกันสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง ที่สำคัญมากคือ ถ้าเราไม่เข้าไปหาชุมชนเราไม่สามารถกุมพื้นที่ได้อย่างในปัจจุบัน การร่วมกันทำงานในพื้นที่ แต่การกำกับดูแลการบูรณาการอาจจะหายไป นายอำเภออาจไม่ทราบว่ามีใครลงไปทำงานในพื้นที่ ส่วนราชการต่างๆ ของ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งรัฐวิสาหกิจต้องผนึกกำลัง ดูประชาชนเป็นหลัก เราก็จะสามารถกุมพื้นที่ เพื่อสามารถที่จะพัฒนาแก้ไขปัญหาไปด้วยกันและก็แก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๘) จากประชุมที่เชียงใหม่ได้แกัด คือ จากการที่นายอำเภอเป็นผู้นำแบบปกติ ควรจะก้าวไปสู่ผู้นำในเชิงนโยบาย ประการที่สอง การเป็นผู้นำต้องเป็นผู้ประสานหลักที่จะดึงเอาโครงการต่างๆ ของราชการส่วนกลางที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งของภูมิภาคและ อปท. ต้องมีการประสานงานกัน มีคนเชียงใหม่เสนอว่าควรเอาสื่อมวลชนเข้ามาช่วย และเรื่องของบูรณาการทรัพยากร ถ้าหากเราเป็นผู้นำในเชิงยุทธศาสตร์ เราเป็นผู้นำ เราเป็นผู้ประสานงานแล้ว การนำทรัพยากรทุกภาคส่วน ในจังหวัดต่างๆ ที่มีผู้นำหรือพนักงานของกระทรวงมหาดไทยจะต้องมาช่วยกัน</p> <p>๙) เรื่องการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดูต่อไปว่าท้องถิ่นจะจัดการตนเองได้มากแค่ไหน ขึ้นอยู่กับบริบทของการบริหารจัดการว่ายุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทยจะใช้แบบแข็งหรือแบบหารือ งบประมาณของประเทศจะมีมากขึ้นหรือไม่ ต้องดูหลายองค์ประกอบ</p> <p>๑๐) การสร้างภาคประชาสังคมให้เข้มแข็ง การสร้างชุมชนเข้มแข็งชุมชนจัดการตนเอง เพราะชุมชนที่สามารถจัดการตนเองได้จะสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ที่ผ่านมามีหลายชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้ลดการพึ่งพิงจากภาครัฐ ก็หมายความว่า ภาครัฐสามารถใช้เวลาในการทำงานอื่นๆ ได้มากขึ้น</p> <p>๑๑) การสร้างหลักธรรมาภิบาลจริงๆ แล้วเป็นหลักที่ต้องสร้างคู่ขนานกันตลอดเวลากับการเมือง</p> <p>๑๒) ประการสุดท้าย ภูมิภาคจะต้องเน้นไปที่ ผวจ. และนายอำเภอ จะต้องทำตัวเป็นครูต้องเป็นโค้ชให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ภาคประชาสังคมได้เดินไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพราะคนที่เป็นครูจะมองเห็นภาพรวมมองเห็นบทบาทหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้มาจากเวทีเชียงใหม่</p>
<p>นายสุรอรธ ทองนิรมล ผู้ดำเนินการอภิปราย</p>	<p>การสัมมนาวิชาการส่วนภูมิภาค “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”</p> <p>ผมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายในหัวข้อ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง” เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยได้มีอายุครบรอบ ๑๒๐ ปี ในปี ๒๕๕๕</p> <p>สถานการณ์บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางบวก ทางลบ มีผลกระทบทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทยจึงจำเป็นต้องที่จะต้องปรับปรุงบทบาทภารกิจของกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้ทันต่อโลกาภิวัตน์ รวมทั้งข้อเสนอต่างๆ ของคณะกรรมการการปฏิรูปประเทศไทยที่เสนอให้ปรับปรุงราชการส่วนภูมิภาค และยังมีกระแสเรียกร้องให้กระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>มีแนวความคิดที่จะให้จังหวัดปกครองตนเองมีแนวความคิดจะให้ชุมชนจัดการตนเอง หากกระทรวงมหาดไทยไม่ใส่ใจหรือละเลยต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงตัวเอง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสดังกล่าวแล้ว จะเกิดปัญหาในการปฏิบัติ</p> <p>ในอีก ๒ - ๓ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะเข้าไปสู่การแข่งขันทางเศรษฐกิจและการค้ากับประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่ภารกิจให้มีความชัดเจนเพื่อที่จะดำเนินปณิธานของกระทรวงมหาดไทย คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ยืนยงต่อไป</p> <p>ขอให้วิทยากร ทั้ง ๔ ท่าน ได้เสนอแนะแนวความคิด ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของท้องถิ่น เรื่องของการกระจายอำนาจ ซึ่งได้จัดประชุม ๔ ภาค เมื่อครบ ๔ ภาค จะนำมาระดมความคิดเห็นรอบที่ ๕ และจะนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะไปประมวลไปปรับปรุง เพื่อที่จะใช้ในการบริหารกระทรวงมหาดไทยใน ๑๐ ปีข้างหน้า</p> <p>เนื่องจากในวันนี้ผู้แทนของจังหวัดขอนแก่นมีราชการสำคัญ ไม่สามารถมาร่วมประชุมได้ ผมจึงนำประสบการณ์มาเล่าให้ฟัง</p> <p>๑) ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ปี ๒๕๓๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๕๐ ได้แบ่งการบริหารประเทศเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น แต่ละส่วนมีความเชื่อมโยงกัน โดยส่วนกลางส่งข้าราชการของกระทรวง ทบวง กรม ไปประจำภูมิภาค ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะที่ ๑ เป็นราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค ลักษณะที่ ๒ เป็นหน่วยงานส่วนกลางแล้วไปตั้งสำนักงานในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ปรีกษาในเชิงวิชาการ</p> <p>อีกส่วนคือส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนแล้วได้วิวัฒนาการกันมาเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความประสงค์ที่จะทำให้ท้องถิ่นทุกตำบลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจได้เกิดขึ้นแล้วพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดวิธีการขั้นตอนการกระจายอำนาจจากหน่วยงานส่วนกลางลงมาสู่ท้องถิ่นอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการระดับประเทศ มีผู้แทนมีระยะเวลาในการถ่ายโอน เรื่องบุคลากร ภารกิจงาน และงบประมาณ แต่ทำได้ระยะหนึ่งก็เริ่มเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) มีการถ่ายโอนงานให้ไป แต่เงินไม่ให้ (๒) ระเบียบยังไม่ได้แก้ คือไม่ลงตัว (๓) ภารกิจหลักต้องถ่ายโอนให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี ผลคือขณะนี้ยังไม่เรียบร้อย โดยเฉพาะเรื่องการศึกษากับสาธารณสุข มีบางจังหวัดที่มีผลงานโดดเด่น ถือว่าการถ่ายโอนถนนทางหลวงชนบทไปสู่ อบต. ปรากฏว่าเมื่อมีปัญหาถนนชำรุดเสียหาย อบต. หรือท้องถิ่น ไม่มีงบประมาณพอที่จะซ่อมแซม เราจึงควรมาคิดหาทางออกความเดือดร้อนให้กับพี่น้องประชาชนในจุดเหล่านี้

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>๒) สิ่งที่เห็นคือรายละเอียดขั้นตอนทั้งหมดสิ่งที่จะถ่ายโอนให้กับพี่น้องประชาชน กิจกรรมที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับ อบท. แล้ว ทำอย่างไรจะให้รัฐบาลนำออกมาใช้</p> <p>สุดท้าย ขอฝากการบ้าน</p> <p>๑) ให้ดูรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๑๔ มาตรา ๒๘๑ - ๒๙๐ กำหนดชัดเจน และ พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ</p> <p>๒) เรื่องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ไม่สอดคล้องกับแผนของส่วนราชการ เพราะส่วนกลางกำหนด มีการข้อมูลการประชุม แต่พรรคการเมืองที่บริหารประเทศไม่นำมาใช้ นโยบายที่รัฐบาลใช้ทุกวันนี้ไม่อยู่ในแผนฯ ๑๑ แล้วท้องถิ่นจะทำอย่างไร ขอสะท้อนประสบการณ์แนวคิดการถ่ายโอนเพียงเท่านี้</p>
<p>นายสมพร ใช้บางยาง อดีตรองปลัดกระทรวง มหาดไทย</p>	<p>ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น</p> <p>๑. แนวคิดของการปฏิรูปประเทศไทย</p> <p>๑) แนวคิดของการปฏิรูปประเทศไทยจริงแล้ว คือ การให้ความสำคัญกับภาคประชาชน เรื่องการกระจายอำนาจเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างให้เกิดความเข้มแข็งของชาติและบ้านเมือง ไม่ใช่เน้นการเลือกตั้งผู้ว่าแต่อย่างใดทั้งสิ้น แนวคิดของการปฏิรูปที่ท่านติดตามก็จะมีชัดเจนว่า ทุกวันนี้ปัญหาหลักของบ้านเมืองสิ่งที่เราจะต้องมองก็คือเรื่องโครงสร้างทางอำนาจของบ้านเมือง</p> <p>๒) เมื่อ ๑๐๐ กว่าปี บทบาททางอำนาจจะอยู่ที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะส่วนกลางจะมีบทบาทมาก มีการรวมศูนย์ที่กระทรวง ทบวง กรม ที่กรุงเทพฯ และแบ่งส่วนกลางให้ส่วนภูมิภาคแก่ ผู้ว่าฯ นายอำเภอ แล้วจึงจะลงไปสู่ระดับในพื้นที่ ปัญหาที่ในช่วงแรกๆ ก็ยังไม่ซับซ้อนโลกยังไม่ข้อมูลข่าวสาร คนยังไม่มาก ไม่มีการศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติก็ยังไม่อุดมสมบูรณ์ คนก็อยู่ด้วยวิถีไทยๆ ที่มีความมั่นคงอยู่ที่กินดินในน้ำมีปลาในนามีข้าว</p> <p>๓) วันนีการเปลี่ยนแปลงของโลกมากมายโลกแคบไปจนเกือบจะเป็นสังคมเดียวกันไปแล้ว การเปลี่ยนแปลงจากที่หนึ่งก็กระทบทุกที่ ยุคของโลกาภิวัตน์ ยุคข้อมูลข่าวสาร ยุคของเทคโนโลยี การเข้ามาของทุนได้เข้ามาปรับเปลี่ยนสังคม ความเจริญทางวัตถุมากกว่าความเจริญอื่น โดยเฉพาะความมั่นคงของสังคมไทย คือ ชุมชนฐานล่างที่กระทรวงมหาดไทยเราดูแลอยู่ถูกทำลาย เช่น</p> <p>(๑) ทำลายวิถีแบบดั้งเดิมที่เราอยู่มาแบบครอบครัวแบบเครือญาติ อยู่กันแบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นเหมือนสังคมเดียวกันที่มีความสุข</p> <p>(๒) สังคมของการแข่งขันเป็นสังคมที่ไปติดยึดกับวัตถุ ไม่ได้ยึดจิตใจหรือความเป็นชาติ เพราะเราถูกกลืนโดยสังคมตะวันตกที่ใช้ระบบทุนนิยมเป็นเครื่องมือ ทำให้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย การสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งที่เป็นพิษ เช่น น้ำ อากาศ ซึ่งอยู่ในความดูแลแก้ไขของกระทรวงมหาดไทย</p> <p>(๓) การเข้ามาของทุนก็ทำให้สังคมชนบทสังคมเกษตรซึ่งเป็นฐานหลัก</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>ของชุมชนฐานล่างที่เราดูแลอยู่ กลับไปสู่สังคมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นสังคมเมือง ภาคเกษตรเข้าสู่สังคมเมือง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่กระทบทั้งประเทศ และเป็นเหมือนกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทย</p> <p>กระทรวงมหาดไทยจะต้องให้ความสำคัญ เพราะรับผิดชอบงานด้านสังคม และต้องนำกลับมาคิดใน ๑๐ ปีข้างหน้า เมื่อก่อนเราดูแลภาคพลเรือน คือ ภาคประชาชน คือ สังคมไทยโดยรวมที่เกี่ยวกับด้านความมั่นคงภายใน เกี่ยวกับสังคมคือ เรื่องของกระทรวงมหาดไทย เพราะฉะนั้นโครงสร้างที่เปลี่ยนไปนี้ เป็นเรื่องหลักเรื่องใหญ่ เราต้องมองไปถึงอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร และจะต้องปรับตัวอย่างไร ช่วยกันสร้างพื้นฐานให้มีความมั่นคงได้อย่างไร</p> <p>๔) การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาอย่างถูกต้อง การพัฒนาประเทศโดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๐ ปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศ ปัญหาคือเราไม่รู้จักการอยู่ร่วมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง จึงเป็นเรื่องของกระทรวงมหาดไทย (แผน ๑ - ๗) เราเน้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจเกิดระบบทุนนิยมที่ทำลายฐานของสังคมเรา สิ่งก็ตามมาสิ่งที่เราละเลยคือ การพัฒนาคน คนคือทรัพยากรสำคัญและคนเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่จะต้องดูแลคนไทยทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย ประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความสำคัญกับคน เช่น สิงคโปร์เน้นการพัฒนาคน ญี่ปุ่นหลังจากสิ้นสุดสงครามปิดประเทศพัฒนาคนจนกลับมายิ่งใหญ่ กลับมาดูแลประเทศเรา (แผน ๑ - ๗) เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเริ่มมีในแผน ๘ พัฒนาคนบรรจุไว้ แผน ๑๐ เรื่องการพัฒนาคนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดและต้องกลับมาดู</p> <p>๕) พัฒนาการความแตกต่างคนไทย โพลสำรวจทางวิชาการเด็กไทยฉลาดน้อยลง โง่มากขึ้น ณ วันนี้ ปัญหาหลักสำคัญที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบดูแลคือ คนของเราขาดคุณภาพ วันนี้ไม่ใช่เรื่องของการแข่งขันกันเฉพาะเรื่องการลงทุน การแข่งขันกันทางอุตสาหกรรม แต่การแข่งขันอยู่ที่คน เพราะฉะนั้น เบื้องลึกจริงๆ การแข่งขันในสังคมบนโลกนี้ เป็นการแข่งขันกันที่ปัญญาของคน ไม่ใช่กำลังของคนอย่างเมื่อก่อน และการแข่งขันกัน ณ วันนี้เป็นเรื่องของการแข่งขันที่เราจะต้องรู้ตัว</p> <p>๖) วันนี้ประเทศที่เอาตัวรอดต้องรู้จักกับสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง รู้หลักว่าจะอยู่อย่างไร เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยต้องตระหนักที่จะสร้างคน โดยอาจจะทำผ่าน อปท. และต้องดันบทบาทมิติทางสังคมเข้าไปสู่แผนชาติให้ได้ ในวันนี้ประเทศไทยปัญหาไม่ได้อยู่ที่เศรษฐกิจ เราอยู่ได้และระบบไปได้ ปัญหาจริงคือ รากเหง้าของสังคมไทย ปัญหาทางสังคมมาจากคน ปัญหาความแตกแยกและที่จะเป็นอันตรายมาก จากการละเลยพัฒนาคน ภาพรวมของสังคมเราวันนี้ไม่ใช่สังคมแห่งการเรียนรู้ ไม่ใช่สังคมแห่งปัญญา สิ่งที่เป็นอันตรายมากคือเราเป็นสังคมอารมณ์</p> <p>๗) บทบาทกระทรวงมหาดไทย เราต้องมองบทบาทรวมในสังคมเราให้</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>แต่ก่อนก่อนว่าสังคมเรามีอะไร แล้วเราจะได้เดินถูกกว่าอีกสิบปีข้างหน้าจะไปอย่างไร เราจะมาคิดเฉพาะในกรอบกระทรวงมหาดไทยไม่ได้แล้ว ภารกิจที่พวกเราต้องรับผิดชอบอยู่ คนทุกคนพื้นที่ของประเทศไทย และภาพรวมคือ ความมั่นคงทางสังคม มั่นคงภายใน คือ บทบาทพัฒนากระทรวงมหาดไทย วันนี้เราคุมอะไรไม่ได้ เพราะเราคุมคน เพราะไม่รู้จะเอาอะไรคุม</p> <p>๘) ประเทศที่ทันสมัยที่สุด เช่น เกาหลี เปลี่ยนมาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ เราจึงควรสร้างปัญญาแข่งกับเขา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เราจะสร้างปัญญาคนอย่างไรให้สามารถอยู่กับสิ่งที่มันเปลี่ยนแปลงนี้ได้ โดยเรายังดำรงความเป็นไทยอยู่ นี่เป็นบทบาทหลักของกระทรวงมหาดไทยที่จะต้องคำนึงถึงเรื่องแรก</p> <p>๒. เรื่องการกระจายอำนาจ</p> <p>ในส่วนที่เราขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศไทย ผมยืนยันว่าพวกเราไม่ต้องกลัว ทุกวันนี้การเลือกตั้งของผู้ว่าฯ ณ วันนี้ไม่ต้องไปกลัว เพราะยังเป็นไปไม่ได้ เพราะว่า ณ วันนี้ควรทำอะไรให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งก่อน จะทำอะไรให้ประชาชนมีความเข้มแข็งก่อนให้ได้ อาจทดลองรัฐธรรมนูญที่ให้ไว้ เช่น การจัดตั้งการปกครองเขตพิเศษหรือทดลองไปก่อน ซึ่งในการขับเคลื่อนสมัชชาปฏิรูปก็มีความชัดเจนว่า ณ วันนี้เราคิดเพียงแต่จะทำอย่างไรให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยฐานคิดของชุมชนท้องถิ่น คือ ฐานของประเทศ เราต้องยอมรับว่าการรวมศูนย์ ณ วันนี้ไม่สามารถที่จะตอบโจทย์ของแผ่นดินได้ คือ ความต้องการของพี่น้องประชาชน ปัญหาของประชาชน ชุมชนท้องถิ่นที่มีอยู่มาก ไม่เหมือนกัน การรวมศูนย์ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าที่ไหนคนมีปัญหาเดือดร้อนต้องการอะไร การรวมศูนย์ ณ วันนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบโจทย์กับฐานล่างได้ทันเวลา เพราะการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว มีความซับซ้อน ระบบราชการเชิงซ้ำ ฉะนั้นการรวมศูนย์ต่อไปไม่ใช่แล้ว</p> <p>๓. แนวคิดเรื่องการปฏิรูปนำมาสู่การคิดใหม่ จะทำอย่างไรให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานดี เป็นฐานของประเทศ เราไม่ได้มองเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง แต่เรามององคร่วม ๗,๘๕๒ องค์กร ท้องถิ่น เทศบาล อบจ. อบต. กรุงเทพฯ พัทยา ถ้าผูกโยงกัน ก็คือ ประเทศไทย วันนี้ท้องถิ่นคือผู้ที่รับผิดชอบทุกตารางนิ้วรับผิดชอบคนไทยทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย เช่นเดียวกับกระทรวงมหาดไทยเพียงแต่บทบาทของท้องถิ่นอยู่ในการดูแลของกระทรวงมหาดไทย เพราะฉะนั้น ณ วันนี้เป็นเรื่องเดียวกันในการทำงานของท้องถิ่น เพียงแต่ว่าเป็นไปตามพัฒนาการทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่จะต้องกระจายอำนาจ อย่าคิดว่าท้องถิ่นมาแย่งอำนาจเรา เราต้องคิดว่าท้องถิ่น คือ ผู้ที่มาช่วยเราทำงานแบ่งเบาภาระการทำงาน เป็นผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่จะทำอย่างไรให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง เพื่อจะได้เป็นฐานดี คือเป็นฐานของประเทศไทย</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>กระทรวงมหาดไทยจะคิดถึงเรื่องการบริหารจัดการเรื่องอำนาจไม่ได้แล้ว ต้องคิดถึงเรื่องความผาสุกของประชาชน วิสัยทัศน์ของกระทรวงมหาดไทย บูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อไปสู่การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ชัดเจนแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราคิดว่าต้องพัฒนาไปเองและ จะต้องเลือกตั้งผู้ว่าหรือปรับเปลี่ยนความสำคัญส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นอย่างไรก็เป็นเรื่องของอนาคตไป แต่สิ่งที่ไม่เปลี่ยนก็คือ กระทรวงมหาดไทยยังต้องรับผิดชอบคนไทยทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย เพียงแต่บริบทของการปฏิบัติหน้าที่ อาจจะต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม</p> <p>สิ่งที่ทำให้เราเกิดความเข้มแข็งนอกเหนือจากท้องถิ่นแล้ว ต้องลงไปทำกับภาคประชาชนด้วย คือ เป้าหมายหลักในฐานะของอำนาจอธิปไตย ภาคของประชาชน อยากจะเข้มแข็ง อยากจะแสดงอำนาจอธิปไตยไว้อย่างไร ซึ่งคุณหมอจะพูดเกี่ยวกับท้องถิ่นต่อไป</p> <p>ผมได้พูดแนวคิดเพื่อให้เห็นว่าความสำคัญของท้องถิ่น ชุมชน มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทของกระทรวงมหาดไทยอย่างไร แล้วจะปรับวิธีคิดในการจัดการกับสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร สิ่งที่สำคัญที่สุด การกระจายอำนาจในความหมายของการปฏิรูปประเทศไทยไม่ได้เป็นการกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่น ในที่นี้คือการกระจายภารกิจมาให้ท้องถิ่นทำ บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อประชาชน นั่นก็คือในที่สุดต้องคืนอำนาจให้ประชาชน</p>
นายสุรอรธ ทองนิรมล	<p>ถึงเวลาที่ต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างที่กำลังจะปรับเปลี่ยนไป</p> <p>ในอดีต เมื่อปี ๒๕๔๕ รัฐบาลยุคทักษิณ ได้มีการปฏิรูปประเทศขึ้นมาครั้งหนึ่ง มาจากการปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูประบบการศึกษา เช่น ปฏิรูประบบราชการ ยุบแบ่งกระทรวงจากเดิม ๑๒ กระทรวง เป็น ๒๐ กระทรวง ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน แบ่งแยก ก.พ.ร. ออกจาก ก.พ. และมีการมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น CEO นอกจากนั้นในเรื่องของการปฏิรูป ก็เกิดมิติใหม่ขึ้นมาหลายด้าน แต่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ ทหารปฏิรูปต่อ ฉะนั้น ในเรื่องนี้ก็มองว่าปัจจุบันเป็นการรวมศูนย์ (centralization) ปัญหาที่คุณสมพรฯ บอกแก้ไม่ได้ แก้ก็แก้ได้แต่อาจจะเข้าไป เพราะฉะนั้นในปัจจุบันก็คือท่านต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง ในอดีตนั้นทางกระทรวงมหาดไทยเราก็มีแนวความคิดสร้างหมู่บ้านเข้มแข็ง ลำดับต่อไป จะมาฟังคุณหมอสรารุฑฯ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ท่านจะมาสะท้อนเสนอแนะความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคส่วนกลางส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผลของการกระจายอำนาจ</p>
นายแพทย์สรารุฑ สันตินันตรักษ์ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู	<p>โครงการ “ถอดรหัสมหาดไทย : ทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง”</p> <p>หลักการเหตุผลมีปัจจัยแวดล้อมมากมายที่มากระทบกระทรวงมหาดไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูป ไม่ว่าจะเป็นกระแสเรียกร้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดชุมชนจัดการตนเอง</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>หลายๆ เรื่อง ที่เป็นปัจจัยแวดล้อมที่เป็นพลวัตที่ทำให้มหาดไทยจำเป็นต้องทำโครงการสัมมนาถอดรหัสมหาดไทย ในฐานะที่เราอยู่ในระดับพื้นที่เป็นตัวแทนของพื้นที่ชนบท มองว่าเรานี้คือตัวแทนที่แท้จริง</p> <p><u>ประเด็นแรก</u> กลไกของบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการ ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยหลักแล้วมหาดไทยเป็นผู้ที่รับผิดชอบเดิม แต่เดิมเรามีราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สมัยก่อนถ้าใครอยู่ตามชนบท ถ้าใครมาทำหน้าที่ในพื้นที่เราจะเรียกว่านาย มาเป็นผู้ที่ปกครอง แต่ต่อมาก็กระแสการกระจายอำนาจเกิดขึ้น มีกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองตนเองของประชาชน นั่นก็คือเรื่องของมี พ.ร.บ. ให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี พ.ร.บ. กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ เรามีส่วนร่วมในการดูแลจัดการตนเองโดยผ่านตัวแทน ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลง จะเห็นว่าในประเทศต่างๆ เรื่องการกระจายอำนาจเขาไปไกลแล้ว ถ้ามีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง ให้เขามีโอกาสดูแลปกครองตนเองผมเชื่อว่าประเทศไทยก็อยู่ได้ ไม่แพ้ชาติใด แต่บริบทของสังคมไทย โครงสร้างอำนาจเดิมกับโครงสร้างอำนาจในช่วงเปลี่ยนผ่านยังมีจุดที่ยังไม่สามารถเชื่อมกันได้พอดี จากเดิมที่เรามีส่วนกลางส่วนภูมิภาคต่อมาก็ได้เพิ่มราชการส่วนท้องถิ่น ประเทศเรามีระบบบริหารราชการ ๓ ชั้น หลายๆ ประเทศมีเหมือนเรา ฝรั่งเศสมี ๓ ชั้น แต่จีน ญี่ปุ่น เกาหลี มี ๒ ชั้น เมื่อเราเคยชินการทำงานโดยยึดเอาภารกิจเป็นหลัก ทุกกระทรวงที่เคยอยู่ส่วนกลาง ไปอยู่จังหวัดต่างๆ ก็ยังยึดติดอยู่กับการทำงานที่ยึดเอาภารกิจ ยึดตัวชี้วัดของกรม กระทรวง เพราะฉะนั้นการทำงานจึงแยกส่วนกันทำ การบูรณาการกันบางเรื่องใกล้เคียงกันน่าจะเสริมแรงกันได้ในพื้นที่แต่ไม่มี เพราะขาดการเชื่อมต่อองค์ความรู้และขาดการบูรณาการ มีการพัฒนาแต่พัฒนาแบบแยกส่วนนี้ คือสิ่งที่เราได้ยินเสมอซ้ำซ้อนไม่สามารถสานพลังในพื้นที่ได้เท่าที่ควร</p> <p>ยกตัวอย่าง ความซ้ำซ้อน ที่กระทรวงมหาดไทยไม่ควรทำ เช่น แจกถังน้ำ แจกผ้าห่มกระทรวงมหาดไทยควรทำเรื่องของการปลูกจิตสำนึกรักชาติรักแผ่นดินจงรักภักดี ต้องทำเรื่องความมั่นคง เรื่องยาเสพติด เรื่องเยาวชนทะเลาะวิวาท</p> <p>จริงแล้ว โครงสร้างของการบริหารราชการของประเทศไทย มี ๓ ชั้น คือ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น เหมือนกับฝรั่งเศส เพราะฉะนั้น จึงมีข้อจำกัดที่จะเกิดขึ้นด้านใดด้านหนึ่ง นั่นก็คือการบริหารงานของท้องถิ่นซึ่งได้รับการกระจายอำนาจโดย พ.ร.บ. ขั้นตอน หรืออะไรก็ตาม ต้องเผชิญกับข้อจำกัดหรืออิสระในการบริหารงานเกิดมาจากบทบาทของราชการส่วนภูมิภาค</p> <p>(๑) บทบาทแข่งขันการจัดบริการ ถังน้ำ ผ้าห่ม เรื่องเล็กๆ เหล่านี้ถูกแข่งขันกันจัดบริการ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>(๒) เกิดปัญหาในการกำกับดูแลท้องถิ่น เพราะฉะนั้นเมื่อเรามีโครงสร้างบริหารราชการแผ่นดินแบบ ๓ ชั้น อาจจะมีการแข่งขันแย่งบทบาท แต่ในทางกลับกันส่วนภูมิภาคเองผมอยากให้บทบาทในการส่งเสริมท้องถิ่นให้เข้มแข็งในการช่วยเหลือประชาชน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่กระทรวงมหาดไทยควรจะทำ เพราะว่าโครงสร้างทางอำนาจเป็น ๓ ชั้นเอื้อให้เกิดผลกระทบสองอย่าง กระทรวงมหาดไทยควรเลือกผลกระทบเชิงบวกในการส่งเสริมให้องค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นราชการอีกชั้นหนึ่งได้ทำงานอย่างเต็มที่ และมีความเข้มแข็งทุกเรื่อง เรื่ององค์ความรู้เทคนิควิชาการ เรื่องบุคลากร เรื่องโครงสร้างภายในท้องถิ่นตลอดจนการมีส่วนร่วมกับพี่น้องประชาชนในการแก้ปัญหา ท่านต้องทำตรงนี้</p> <p><u>ประเด็นที่สอง มุมมองต่อนโยบายการกระจายอำนาจ ราชการส่วนท้องถิ่นของเรา อบต. เทศบาล อบจ.ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ จะกำหนดเรื่องของราชการส่วนท้องถิ่นเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในเรื่องของเสรีภาพให้กับราชการส่วนท้องถิ่น มีการต่อสู้เพื่อขอแบ่งอำนาจขอสิทธิ ขอกระจายอำนาจจากส่วนกลางซึ่งรวมอำนาจอยู่ เพราะฉะนั้นรัฐเดี่ยวส่วนใหญ่จะกำหนดเรื่องของราชการท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ ของเรา ก็เช่นเดียวกันนั้นแสดงว่าประเทศของเราให้ความสำคัญกับราชการส่วนท้องถิ่นสร้างหลักประกันในเรื่องของเสรีภาพในการทำงานของราชการส่วนท้องถิ่น และขอขยายอำนาจหน้าที่ถูกระบุไว้โดยกฎหมายและที่สำคัญท้องถิ่นของเรา เรามาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน ปฏิเสธไม่ได้ว่าจะทำอะไรก็ได้ ถ้าเราเป็นผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เพราะโดยกฎหมายวางไว้อย่างรัดกุมให้ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนของตนเองมาเพื่อบริหารจัดการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง อาจารย์หลายท่านได้บอกว่าประเทศไทยของเราคิดดี ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕ เรามีการกำหนดกระจายอำนาจไม่ได้เร่งรีบ แต่ที่ทราบกันปัจจุบันก็ยังติดขัดมีข้อจำกัดไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม เราจึงควรคิดจะทำอย่างไรที่จะปรับเปลี่ยนตรงนี้ให้มีพลังมากขึ้น การกระจายอำนาจติดขัด สถานีอนามัย นับจากปี ๕๓ - ๕๔ ต้องกระจายไปหมดแล้ว แต่ว่ามีปัญหาบางอย่างในการส่งต่อการพัฒนา ถามว่าดีหรือไม่ดีในมุมมองผมคิดว่า ต้องมีการกระจายอำนาจต่อไปหยุดไม่ได้ เพราะทั่วโลกเขาไปไกลแล้วเราจะทำอย่างไร ผมคิดว่าเราต้องมีการเตรียมการอยู่ ๓ - ๔ เรื่อง</u></p> <p>(๑) เราต้องมีการเตรียมการในการส่งมอบภารกิจให้กับท้องถิ่น การที่จะให้ท้องถิ่นทำอะไรหรือการจะกระจายอำนาจหรือการมอบอำนาจไปให้ต้องมีความจริงใจผู้ให้ต้องมีความสุข ผู้รับก็ต้องมีความสุข ถ้าผู้ให้ไม่มีความสุขผู้รับไม่มีความสุขงานชิ้นนั้นไม่แจ่มก็เจ้า แต่ถ้าเมื่อไหร่ผู้ให้มีความสุขผู้รับมีความสุขบ้านเมืองนี้เจริญแน่นอน เราต้องมีความจริงใจในการเตรียมการส่งมอบ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>(๒) เราควรต้องมีการเตรียมโครงสร้างให้กับท้องถิ่นที่เหมาะสมโดยส่วนกลาง ถ้าจะให้สาธารณสุขให้เข้มแข็ง โครงสร้างอำนาจ บุคลากรพร้อมกับสาธารณสุขหรือไม่ ถ้ายังไม่มีจะทำให้สาธารณสุขพร้อมเป็นไปไม่ได้ เราต้องมีโครงสร้างการจัดบุคลากรให้สอดคล้องกับภารกิจ</p> <p>(๓) ที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ ท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการออกกฎหมายบางเรื่องซึ่งมีกฎหมายเก่าๆ โบราณ ออกมาโดยส่วนกลาง ออกมาแล้วทำให้ท้องถิ่นขาดอิสระในการบริหารพื้นที่ เช่น การจ้างต่างดาว ท้องถิ่นสามารถจัดการ สัดส่วนการจ้างได้หรือไม่ หรือกฎหมายเรื่องสิ่งแวดล้อมหลายๆ ครั้งที่มีบริษัทยักษ์ใหญ่เข้ามาทำลายสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความเสี่ยงของพี่น้องประชาชนชุมชนในพื้นที่ถามว่าท้องถิ่นมีโอกาสดูแลกำกับตนเองหรือไม่ ไม่ใช่ถูกควบคุมจากส่วนกลาง สารเคมีราดไปทั่วจังหวัด ท้องถิ่นนั่งทำตาปริบๆ ทำอะไรไม่ได้ ผมนำเรียนท่านเพราะเป็นสิ่งที่เราต้องเตรียมการ</p> <p>(๔) ประชาชนน่าจะต้องตอบเพื่อให้ท้องถิ่นจัดการเองได้ ผมคิดว่าน่าจะจะต้องรองรับด้วยกฎระเบียบ การขยายฐานภาษีให้ท้องถิ่นมีสถานะที่มั่นคงขึ้น ใครจะเก็บให้ไม่เกี่ยว แต่ว่าต้องขยายฐานภาษีให้มากขึ้นให้ท้องถิ่นมีสัดส่วนรายได้ในการจัดเก็บกันเองได้มากขึ้น จะทำให้ท้องถิ่นมีสภาพคล่องไม่ต้องพึ่งพารัฐมากเกินไป หลายท่านเค้าฝากผมมา ปัจจุบันนี้ท้องถิ่นเราถูกมองว่าทุจริตคอร์รัปชัน แล้วไม่มองที่อื่นบ้างหรือ ผมถามว่าเราจะพัฒนาหรือไม่ เราจะซื้อปริ้นเตอร์ ๑ เครื่อง เดียวนี้จะต้องส่งเข้าคณะกรรมการ ต้องส่งให้คนพิจารณา ซึ่งควรจะมีทางออกที่ดีกว่านี้หรือไม่ นี่คือนี่ที่ตนเองกำกับดูแล ผมคิดว่าต้องกำกับดูแลอย่างสร้างสรรค์</p> <p><u>ประเด็นสุดท้าย</u> บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้าควรจะเป็นอย่างไร ในมุมมองของผมที่อยู่ในระดับจังหวัดในพื้นที่ ผมไม่อาจที่จะมองถึงระดับบริหาร หรือส่วนกลาง ผมเรียนว่า ประการแรกเราต้องจริงจัง ท่านผู้ว่าท่านรับสถานการณ์ที่สำคัญของมหาดไทยทุกจังหวัด ปณิธานของกระทรวงมหาดไทย “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข”</p> <p>ผมคิดว่าท่านต้องยืนหยัดจุดเดิมนี้อีกก่อนแต่ผมอยากให้คุณปรับในบางเรื่องนี้เป็นความเห็นของผมในฐานะที่ผมได้สัมผัสอยู่มา ๘ ปี คนที่มาจากมหาดไทยมาอยู่จังหวัดบางครั้งก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่ผมขอให้ท่านยึดปณิธาน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แต่ขอให้ปรับจะได้หรือไม่</p> <p><u>ประการที่ ๑</u> ท่านต้องปรับกระบวนทัศน์ ไม่รู้ว่าจะมากไปหรือไม่ ในเรื่องกระแสในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั่วโลกเขาไปในลักษณะกระจายให้ท้องถิ่นแล้ว ท่านต้องปรับกระบวนทัศน์ว่าท่านจะบรรลุปณิธานโดยท่านไม่จำเป็นต้องลงมือเอง ถ้าท่านยังเป็นมหาดไทยเลือกมหาดไทย ท่านต้องบอกว่าเป้าหมายของเราคือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชนคนไทย ถามว่ามหาดไทยต้องทำเองหรือไม่</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>ไม่จำเป็น ใครทำก็ได้ขอให้คนไทยของเราทุกข์ถูกบ้ำบัด มีสุขให้บำรุง มหาดไทยควรทำอย่างนี้ ท้องถิ่นทำประชาชนก็มีความสุข ถ้าความทุกข์ถูกบ้ำบัด ความสุขมีการบำรุง มหาดไทยก็มีความพอใจเพราะปณิธาน อยู่ตรงนั้น</p> <p><u>ประการที่ ๒</u> ท่านต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ไม่ได้ปรับตัวเพื่อต่อต้านกับความเปลี่ยนแปลง มหาดไทยต้องปรับตัวเพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลง เรื่องการกระจายอำนาจ เรื่องสิทธิชุมชน เรื่องชุมชนท้องถิ่นจัดการตัวเอง ท่านไม่ต้องไปต้าน ต้านไม่อยู่แน่นอน กระแสโลกท้องถิ่นโตขึ้น ภูมิภาค ส่วนกลางเล็กลงแน่นอน ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ผมยังมั่นใจว่าจะเป็นแนวทางนี้แน่นอน เพราะฉะนั้นถ้ามหาดไทยมีวิสัยทัศน์มองข้างหน้า ก็ต้องปรับตัวเพื่อรับมือ ไม่ใช่ปรับตัวเพื่อออกกฎระเบียบมาต่อต้านนะครับ ไม่จำเป็นต้องมีการบริหารราชการแบบสองชั้น นั่นก็คือไม่มีรัฐภูมิภาค เอาแต่ท้องถิ่น ส่วนกลาง ไม่จำเป็น ผมคิดว่าเราอยู่กันได้ท้องถิ่น ภูมิภาค ส่วนกลางเราอยู่กันได้ แต่ผมอยากให้ท่านปรับตัวในสองสามข้อนี้ครับ</p> <p>ข้อที่ ๑) ท่านต้องปรับบทบาทประสานความสัมพันธ์ที่ดี คือ ส่วนภูมิภาค ส่วนกลาง ต้องมีพันธกิจ ท่านต้องปรับมีพันธกิจในการเตรียมการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในด้านต่างๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประชาชนจึงจะได้ประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามปณิธานของท่านนะครับ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ประชาชนคนไทย</p> <p>ข้อที่ ๒) บทบาทในการปฏิบัติการในพื้นที่ งานบริการประชาชน ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ต้องไปแข่งขันบริการถึงน้ำกกลางของหมู่บ้าน ท้องถิ่นทำได้ ซึ่งการปฏิบัติในพื้นที่ภารกิจต่างๆ ควรได้รับการถ่ายโอน ถ่ายโอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป</p> <p>ข้อที่ ๓) ที่สำคัญคือ การถ่ายโอนให้ท้องถิ่น มหาดไทยควรไปช่วยดูแลในเรื่องของสัดส่วนการถ่ายโอนบุคลากร และเรื่องคุณภาพของสถานะการคลัง อันนี้อาจจะเป็นเรื่องของส่วนกลาง ส่วนปฏิบัติในพื้นที่งานบริการควรเป็นของท้องถิ่น</p> <p><u>ประการที่ ๓</u> ที่ท่านต้องปรับบทบาทของภูมิภาคภายใต้ความใกล้ชิดกับท้องถิ่น ท่านต้องสนับสนุนการทำงานของท้องถิ่นมากขึ้นในเรื่องวิชาการ เรื่องแผน เรื่องความรู้ มหาดไทยมีกรมหลายกรมนะครับ วิชาการองค์ความรู้ เทคนิคทั้งหลาย ท่านต้องถ่ายทอดให้ท้องถิ่น ท่านจะบ้ำบัดทุกข์ บำรุงสุข ของประชาชนได้ดีกว่า ซึ่งการกำกับท้องถิ่น ท่านต้องปรับภายใต้ฐานของกฎหมาย อย่าใช้ดุลยวิจรรย์ญาณหรือดุลยพินิจ สิ่งนี้เป็นฐานสำคัญที่ทำให้ท้องถิ่น บริหารงานแบบมีธรรมาภิบาล ยึดหลักของฐานกฎหมายเป็นที่ตั้ง ไม่ได้ยึดหลักวิจรรย์ญาณของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง</p> <p>ฝากสุดท้าย ที่เป็นรูปธรรมว่ากระทรวงมหาดไทยต้องมีเป้าหมายเดียวกันกับท้องถิ่นกับประชาชนที่อยากให้ทุกคนดีขึ้น สร้างความร่วมมือการพัฒนาท้องถิ่นให้</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>เป็นหนึ่งในเดียว ไม่อยากให้แยกคน เรื่องของมหาดไทยมากี่ลงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไป เรื่องของท้องถิ่นก็ไปท้องถิ่น ประเทศเราจะมีพลังได้อย่างไร ผมอยากให้มหาดไทยเข้าไปปรับบทบาทในพื้นที่ เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง จะสังกัดใดก็ได้แล้วแต่ ทุกคนคือสังกัดพื้นที่นั้นและสังกัดประเทศไทยเป็นประชาชนคนไทย มหาดไทยอยากให้ การ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ซึ่งผ่านมาร้อยยี่สิบปีเกิดผลสัมฤทธิ์สักที อย่าไปแยกเขาว่าเขาเป็นคนของสังกัดไหน ท่านต้องเอาคนเหล่านี้มารวมกันเป็นหนึ่งเดียว เป็นคนของท้องถิ่นร่วมกันสร้างท้องถิ่นครับ อันนี้คือสิ่งที่ผมฝากไว้ ผมอยากเห็นในทศวรรษหน้านี้แหละครับเอาองคาพยพ ทุกอย่างในพื้นที่ภายใต้การเชื่อมประสานของมหาดไทย มารวมกันเป็นหนึ่ง แก้ปัญหาพัฒนาท้องถิ่นให้ได้สิ่งนี้จะเป็นสุดยอดที่จะทำให้ประชาชนได้รับการดูแลอย่างดีที่สุด ขอขอบคุณครับ</p>
<p>นายสุรอรธ ทองนิรมล</p>	<p>สรุปว่าคุณหมอสุรารุช สันตินันตรักษ์ นายก อบจ.หนองบัวลำภู ได้สะท้อนปัญหาและความต้องการได้ชัดเจน คือ พ.ร.บ.การกระจายอำนาจต้องมีต่อไป เพราะที่ทำมาแล้วยังไม่สำเร็จ และไม่อยากให้ต่างฝ่ายต่างทำเพราะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ และกระทรวงมหาดไทยต้องเน้นด้านความมั่นคง และยาเสพติด ความเป็นชาติเท่านั้น สำหรับตัวชี้วัดต่างๆ มาจากการปฏิรูประบบราชการ เมื่อปี ๒๕๔๕ จาก ก.พ.ร. เพื่อการประเมินทุกหน่วยงาน คุณหมอต้องการให้ส่วนภูมิภาค ส่งเสริมบทบาทท้องถิ่นให้เป็นหนึ่ง เป็นข้อเสนอที่ชัดเจน และคิดว่าข้อเสนอเหล่านี้จะเป็นประโยชน์มากที่จะนำไปปรับปรุงวิสัยทัศน์ Road Map ในอนาคต ๑๐ ปีข้างหน้าตามที่วางแนวทางเอาไว้</p>
<p>นายสน รูปสูง รองประธาน สภาพัฒนาการเมือง</p>	<p>ท่านมีแนวคิดอย่างไร เรื่องของความเป็นภาคประชาชนที่จะทำงานร่วมกันกับกระทรวงมหาดไทยหรือว่าจะมองบทบาทของกระทรวงมหาดไทยในทศวรรษหน้าอย่างไร</p> <p>๑) กระทรวงมหาดไทยตั้งเมื่อปี พ.ศ ๒๔๓๕ ครบ ๑๒๐ ปี ๑ เมษายน ๒๕๕๕ กระทรวงมหาดไทยเกิดก่อนคณะราษฎร คณะราษฎรคือผู้ก่อการปฏิวัติยึดอำนาจจากกษัตริย์เปลี่ยนมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พอยึดอำนาจจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นคณะปกครอง วัฒนธรรมทางการเมืองไม่เคยเปลี่ยนแปลงเป็นว่าประเทศไทยมีกษัตริย์เป็นคณะหลวง ผมอธิบายคำว่า รวมศูนย์อำนาจเมื่อก่อนรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่กษัตริย์ ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อเกิดปฏิวัติ ๒๔๗๕ อำนาจย้ายมาอยู่ที่คณะราษฎรไม่ฟังเสียงประชาชน คณะราษฎรต้องการให้ประชาชนเข้าใจประชาธิปไตย จึงเปิดโรงเรียนธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้น การรวมศูนย์อำนาจในชีวิตการปกครองแบบประชาธิปไตยเกิดอะไรขึ้น ผลวิจัยของ TDRI (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย) ผลการวิจัยบอกว่าตรงกับคณะกรรมการปฏิรูปพูดว่า สังคมไทยปกครองแบบรวมศูนย์มา ๘๐ ปี ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมทั้งปวงในสังคม</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>๒) ผลการวิจัยชี้ว่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่เป็นธรรม ผลการวิจัยพบว่าคน ๒๐% ชั้นสูง ถือครองที่ดิน ๘๐% ของที่ดินที่มีการถือครอง คน ๘๐% ถือครองที่ดิน ๒๐% ของที่ดินที่มีการถือครองเฉลี่ยคนละ ๑ ไร่ เศษ คน ๒๐% ถือครองโดยเฉลี่ยคนละ ๒๐๐ ไร่ คนปกครองประเทศเป็นอย่างไร ประชาธิปไตยเป็นอย่างนี้หรือ ทำไมเกิดความเหลื่อมล้ำกันมากในการถือครองที่ดิน</p> <p>๓) ผลการศึกษา ดารานักแสดงพูดว่าที่ดินของไทยมีทั้งหมด ๓๒๐ ล้านไร่ เป็นของต่างชาติ ๑๐๐ ล้านไร่ ๑ ใน ๓ หหมดไปแล้ว ที่ถือครองมาก คือ บริษัทต่างชาติ รัฐบาลก็ทราบ นี่คือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทำไมเกิดความเหลื่อมล้ำ การถือครองที่ดิน ยกตัวอย่างน้ำมัน ปรากฏว่าประเทศไทยมีน้ำมันมากเป็นลำดับที่ ๓๓ ของโลก มีก๊าซธรรมชาติเป็นลำดับที่ ๒๗ ของโลก มากกว่าบรูไน ลิเบีย และคูเวต ในโลกมี ๒๒๔ ประเทศ แต่ไทยอยู่ลำดับ ๓๓ แต่ประเทศไทยน้ำมันแพง คือการจัดการทรัพยากรไม่เป็นธรรม</p> <p>ผลกระทบจากการพัฒนาฯ ทิศทางของโลกของสังคมนี้คือวัตถุนิยม เราไม่ห้ามอุตสาหกรรมนำทรัพยากรขึ้นมาใช้ แต่เราห้ามผลกระทบได้หรือไม่</p> <p>๔) เรื่องการคอร์รัปชัน เมื่อรวมศูนย์อำนาจเมื่ออยู่ไกล ประชาชนไกลการตรวจสอบทำให้เกิดการทุจริต อบต. ถูกกล่าวหาว่าคอร์รัปชัน แต่ไม่มีเงินให้คอร์รัปชัน การคอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ การพัฒนารวมศูนย์อำนาจและฟังประชาชนของรัฐบาล ๘๐ ปี ทำให้ชุมชนล่มสลายและอ่อนแอลง การปกครองอย่างไร ทำให้ต้องแบมือขอ ชุมชนอ่อนแอ เนื่องจากปัญหาของชุมชน คนรัฐบาล รวมศูนย์อำนาจ ปลดปล่อยทั้ง ราคาผลผลิตแก่ไม่ได้ แก้อย่างยั่งยืนไม่ได้ เช่น ราคาข้าว ปัญหาหนี้สินหนี้ชำระคืนไม่ได้ สูงขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาชุมชนแตกสลายอ่อนแอ ผมไม่มั่นใจว่าประชาคมอาเซียนมาจะรับมือได้หรือไม่ ผাগกระทรวงมหาดไทยด้วย</p> <p>๕) การรับมือกับประชาคมอาเซียน ประเทศไทยทำอยู่แล้ว เห็นด้วยกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทยต้องเปลี่ยนแปลงจากฐานล่าง คือ ประชาชน ผมทำโดยอาศัยองค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชนมีกฎหมายรองรับ มีการจัดตั้งภาคอีสาน ๑,๐๐๐ กว่าตำบล ประเทศไทยมี ๘,๐๐๐ ตำบล มีสภาองค์กรชุมชนเกือบ ๔,๐๐๐ ตำบลแล้ว สภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นที่รวมคนเพื่อให้คนได้มาเรียนรู้ปัญหาของตนเอง ให้เขาวิเคราะห์ปัญหาหมู่บ้านตำบลเขา เพื่อจัดการปัญหา แต่ ผวจ. ไม่ให้ความสำคัญ ผাগ มท. ปรับกระบวนทัศน์ วิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับปัญหาเพื่อพี่น้องประชาชนด้วย</p> <p>๖) ผมไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้ง ผวจ. อาจเป็นกับดักใหม่ ผมคิดว่ากระบวนการณ์นี้ทำให้ประชาชนเข้มแข็ง ทำให้ประชาชนตื่นตัวขึ้นมาจัดการตัวเอง ถ้าเข้มแข็งแล้ว กระบวนแผนพัฒนาจังหวัดต้องไปถามเขา ถ้าถามเขาเขาก็ให้ยุบ ผวจ. ให้เลือกตั้งแน่นอน สิ่งแรกต้องสร้างกระบวนการประชาธิปไตย ให้ประชาชน</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	ขึ้นมาจัดการ ผากถาม นายก อบจ. ภาคอีสานด้วย
นายสุรอรธ ทองนิรมล	<p>สรุปเวลาที่เหลือ ๑ ชั่วโมง ขอฟังเสียงสะท้อนจากพวกเราว่าอะไรเป็นการดี เพื่อก่อที่เหลือจะให้เวลาคนละ ๕ นาที ก่อนจะจบการอภิปราย</p> <p>คนที่ ๑ นายบัวผัน สุขนิจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี</p> <p>คุณหมอให้ความคิดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบต่างๆ การถ่ายโอน อำนาจให้ท้องถิ่นส่วนที่ให้ท้องถิ่นใช้ปฏิบัติงาน มีปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่ให้อำนาจ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีหลายอย่างซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรมในส่วนภาครัฐ โดยเฉพาะทางท้องถิ่น อบต. ทำงานให้กับรัฐ และไปต่อสู่กับรัฐ เช่น</p> <p>๑) ปัญหาที่ดิน โฉนดชุมชน การมีอำนาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ที่สาธารณะ นสล. กว่า ๒๐ ปี ปัญหายังไม่คลี่คลาย หลายหน่วยงานเข้าไปตรวจสอบ เช่น ปปท. ตลอด ทั้ง ปปช. เข้าไปดำเนินงาน ยังไม่มีความคืบหน้า</p> <p>๒) ในส่วนเรื่องของการจัดการงบประมาณให้กับท้องถิ่น มีหลายหน่วยงาน วิ่งเสนอโครงการเพื่อของบประมาณต่อรัฐมนตรี เช่น โครงการขุดลอกห้วย หนอง นำเรียน มท. ได้พิจารณาปัญหาที่กำลังดำเนินการในส่วนนี้</p> <p>๓) ปัญหาสังคม คือ ยาเสพติด ขณะนี้เรียกว่า “ทะลุฟ้า” ในเรื่องของปัญหา ผมทราบว่า ๘๐% ประเมินจากทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ของเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ในสังคม ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ทำให้สังคมเราถึงจุดอ่อนแอ ขอให้กระทรวงมหาดไทยตระหนักความสำคัญท้องถิ่นให้มากขึ้น และเพื่อให้เกิด ความเป็นธรรม ในการปฏิบัติงานและโอกาสต่างๆ ที่จะให้กับท้องถิ่น ให้มีความ พร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของท่าน ทางท้องถิ่นก็ยินดีและพร้อมที่จะให้ ความร่วมมือในการสนับสนุนเพื่อให้มีการพัฒนาบ้านเมืองของเราให้สมญานามว่า “อยู่ดีมีสุข”</p>
	<p>คนที่ ๒ นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง นายกเทศมนตรีตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในฐานะรองประธานสันนิบาตเทศบาลภาค ๓</p> <p>ผมขอให้เทศบาลนี้เป็นของรัฐบาล ถอดรหัสสมหาดไทย ทศวรรษแห่งการ เปลี่ยนแปลง ทำไมผู้รับผิดชอบเป็นกระทรวงมหาดไทย โดยตรงไม่นั่งตรงนี้ แต่ผู้มี อำนาจสั่งการทั้งหมด ท่านยินดีหรือ ๑๒๐ ปีมหาดไทย ท่านดำเนินโครงการต่างๆ สำเร็จบ้างไม่สำเร็จบ้าง จนถึงวันนี้ ผมขอสะท้อนปัญหาให้วิทยากรฟังถึงท่านจะไม่มี อำนาจการตัดสินใจใดๆ แต่อยากให้เพื่อนๆ นี้ได้รับทราบปัญหาท้องถิ่นมาก อาทิ</p> <p>๑) ที่ผ่านมาวิทยากรภาคเอกชน พูดว่า ๓๐% ๒๐% กว่า ๓ ปีมาแล้วผมไม่ ทราบว่า มท. มีความจริงจังในการกระจายอำนาจ ผมไม่ทราบว่ารัฐบาลทุกรัฐบาล มีความจริงจังในการกระจายอำนาจหรือไม่ หลายประเทศไปไกลกว่าเรา ๑๐ - ๒๐</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>ปี แต่ประเทศไทย ถ้าเป็นอย่างนี้อีกไม่เกิน ๒๐ ปี ท้องถิ่นจะต้องล้มละลายทั้งหมด</p> <p>๒) รัฐบาลมีประชานิยม ออกมาทุกเรื่อง โอนมาให้ท้องถิ่นทำแต่ไม่ให้เงิน เหมือนการขึ้นเงินเดือนล่าสุด ของท้องถิ่นขึ้นเงินเดือนมา ๔ ครั้ง แต่รัฐบาลให้งบกลางโอนให้กระทรวง ทบวง กรม ยกเว้นท้องถิ่น เช่น เงินเดือน ๙,๐๐๐ ,๑๕,๐๐๐ บาท ทำให้เราหนักใจที่สุด เพราะนโยบายประชานิยมไม่นึกถึงความเป็นจริง</p> <p>๓) ในรัฐธรรมนูญ กำหนดให้การกระจายอำนาจแก่ อบต. กำหนดแล้วในกฎหมายกำหนดว่าห้ามต่ำกว่า ๒๕% ปี ๒๕๕๒ ผมได้รับเงินท้องถิ่นทั้งหมด ๒๕.๘๒% จริงแล้วไม่เกิน ๖ หมื่นล้านบาทถึงท้องถิ่น ไม่รู้ว่ามี มท. หรือรัฐบาลที่แฝงไปด้วยนโยบายต่างๆ อยู่ ๒ ฝั่ง คือ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ โดยเฉพาะเงินอุดหนุนปีที่แล้วงบประมาณ อบต. เร่งด่วนตั้งไว้ ๙,๐๐๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๖ ตั้ง ๑๓,๐๐๐ ล้านบาท ผมไม่ทราบว่างบประมาณอะไร ผมของเร่งด่วนมา ๓ ปี ไม่เคยได้ มาปี ๒๕๕๒ เป็นนายกเทศมนตรีมา ๓ ปี ผมได้งบประมาณอุดหนุนทั่วไป ๒๐ ล้านบาท ปี ๒๕๕๕ รัฐบาลประกาศให้ท้องถิ่น ๒๖.๑๗% ในปี ๒๕๕๔ และ ๒๖.๗๗ % ในปี ๒๕๕๕ ผมได้รับ ๑๔ ล้านบาท หายไป ๖ ล้านบาท แต่ ๑๔ ล้านที่ได้มาแฝงด้วยนโยบายรัฐบาล คุณต้องจ่าย ๗ ล้านบาท/ปี ที่เหลือจาก ๑๔ ล้านบาท ผมจะเอาเงินที่ไหนไปจ่ายเงินเดือน หรืออะไรไม่ได้ ปี ๒๕๕๖ ร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล เขียนว่า ๗.๒๗% แต่ปรากฏว่าเอาเงินอุดหนุนเฉพาะกิจย้ายฝั่งจ่ายเงินเดือนให้ครู ๑๒,๐๐๐ ล้าน ย้ายฝั่งเงินอุดหนุนทั่วไป ที่เป็นของท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยเท่านั้นที่ทราบว่าอะไรจะเกิดขึ้น จึงขอสะท้อนให้เพื่อนๆ เห็นพวกเราเห็น จนล่าสุด อบต. สมาคมสันนิบาตประเทศไทย จะรวมตัวกันวันที่ ๒๔ ก.ค. ๒๕๕๕ ไปเรียกร้องสัดส่วนที่หายไปไม่ได้ขอเงินเพิ่มว่าที่หายไปอยู่ตรงไหนเป็นอย่างไร ปี ๒๕๕๔ พรรคเพื่อไทย แปรญัตติเงินอุดหนุนเงินทั่วไป ๗,๐๐๐ ล้านบาท เราจำเป็นต้องใช้เงินสะสมที่มีอยู่บ้าง ตามกฎหมาย</p> <p>๔) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินท้วงเรื่องที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้ทำ จปฐ. สตง. ท้วงติงว่าท้องถิ่นไม่มีหน้าที่ที่ต้องคืนเงิน แต่ก็หาทางออกให้ทำเหมือนเดิม รู้หรือไม่ว่าเรากำลังจะแย่งชิงขอให้กระทรวงมหาดไทยกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขอความจริงใจด้วย</p>
นายสุรอรธ ทอนนิรมล	สรุปว่า สะท้อนความอัดอั้นตันใจในการบริหารงานของเทศบาล ฝากเลขานุการฯ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับเรื่องนี้พิจารณาต่อไป
	<p>คนที่ ๓ นายอำนาจ อินทรธีราช นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี</p> <p>อบต.นาพู่ เป็นตำบลที่ถ่ายโอนสถานีกันใหม่ และเป็นตำบลที่ทำเรื่องการขาดสารไอโอดีนตอนนี้ลดลงเหลือแค่ ๑% จังหวัดอุดรตอนนี้ทั้งจังหวัดขาดสารไอโอดีนประมาณ ๓๓ - ๓๔% เมื่อเดือนที่แล้วได้มีการจัดงานวันไอโอดีน ภาคตะวันออกเฉียง-</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>เฉียดหนี้อกับภาคเหนือเป็นภาคที่ขาดสารไอโอดีนมากที่สุด แต่ตอนนี้ภาคอีสานทำได้แล้ว เป็นเรื่องของกระทรวงสาธารณสุขแต่กระทรวงมหาดไทยสามารถทำได้ของผมนี่เป็น อบต. ขนาดกลาง เงินได้รับอยู่ประมาณ ๓๓ ล้านบาท แต่ผมต้องส่งทรัพย์สินหนี้สินเข้า ปปช. เนื่องจาก อบต. ถ้ามีรายได้ทรัพย์สินเงินอุดหนุนเกิน ๕๐ ล้านบาทต้องส่งทรัพย์สินหนี้สินเข้า ปปช. แต่ของผมนับประมาณถึงข้อบัญญัติงบประมาณ ๓๓ ล้านบาท ตอนนี้เงินสนับสนุนอุดหนุนภารกิจอยู่ประมาณ ๖๐ - ๗๐ ล้านบาท เหตุการณ์เป็นอย่างนี้ เดิมทีเมื่อปีที่แล้วผมได้ส่งทรัพย์สินหนี้สินผมเข้า ปปช. ทุกอย่างส่งเข้า ปปช. หหมด แต่พอเอาเงินให้ ๒๐ ล้าน ไม่รับเนื่องจากกลัว ปปช. มายึดบอกว่าเงินได้มาจากการทุจริต ถ้ามีคนกลั่นแกล้งบอกว่าเงินที่ได้มาจากการทุจริต ปปช. มาตรวจบอกว่าผิด และบางครั้งถ้าเราแก้ไขได้ก็ไม่เป็นไร ตรงนี้ผมอยากให้ทางท่านดูแลตรงนี้ บางครั้งมีทรัพย์สินมากก็มีปัญหา</p>
<p>นายสน รูปสูง รองประธาน สภาพัฒนาการเมือง</p>	<p><u>ขอเพิ่มเติมในเรื่องการปฏิรูประบบโครงสร้าง</u> คือให้มีการปฏิรูปโครงสร้างต่างๆ โดยการกระจายอำนาจไปให้จังหวัดปกครองตนเองมี ๔ วิธี ของคณะกรรมการปฏิรูปเสนอ คือ ๑. ยกเลิกราชการภูมิภาคลงทั้งหมดแล้วโอนภารกิจทั้งหมดให้กับท้องถิ่น ๒. ลดอำนาจของส่วนกลางลง แต่กระทรวง ทบวง กรมยังคงมีอยู่แต่ลดอำนาจลง รัฐบาลยังคงมีอยู่ เขาบอกว่าให้มีอำนาจหลักๆ อยู่ ๒ คำที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ เช่น กองทัพ การทูตการต่างประเทศ เป็นต้น ๓. ปฏิรูประบบงบประมาณใหม่ ปัจจุบันเอาไปไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไปท้องถิ่น ปีที่แล้วงบประมาณไม่เกิน ๑๖% ที่ให้ อบต. เงินเสนอกองอยู่ข้างบนประมาณ ๘๐% ต่อไป การปฏิรูปประเทศไทยต้องมีการปฏิรูประบบงบประมาณด้วย สุดท้ายต้องมีการถ่วงดุลจากภาคประชาชน คือ ประชาชนจะต้องมีความพร้อม จะต้องมีส่วนเป็นของตนเองเป็นตัวกำหนดนโยบายเพื่อให้ท้องถิ่นเอาไปกำหนดเป็นแผน และต้องมีตัวแทนในท้องถิ่น ๑ ใน ๓ เพื่อคอยถ่วงดุล เพราะถ้าไม่ทำในข้อที่ ๔ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจจะไม่ถึงประชาชน สำหรับส่วนตัวของผมถ้าการปฏิรูปโครงสร้างในข้อที่ ๔ การถ่วงดุลถ้าทำไม่ได้แล้วข้อที่ ๑,๒,๓ อย่างทำไม่มีประโยชน์</p> <p>เพราะฉะนั้น ตัวชี้ขาดในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจหรือไม่ ถ้ามองว่าจะยกเลิกผู้ว่าฯ ใหม่ ก็ถามประชาชน ถ้าเขาไม่ควรเราก็ยกเลิกเลย วิธีที่ ๑,๒,๓ จึงเอามาใช้ โยนโจทย์ให้ประชาชนทั้งแผ่นดิน มิฉะนั้นเราก็จะไปทำแทนประชาชนเหมือนเดิมก็เหมือนการเลือกผู้ว่าฯ กทม. ท่านผู้ว่าไม่ได้ออกไปไหนเลยก็ยังมีปัญหาอยู่มากมาย เพราะฉะนั้นตัวชี้ขาดการปฏิรูปอนาคตของประเทศก็คืออยู่ที่ภาคประชาชนเป็นตัวตั้ง</p>
<p>นายแพทย์สรารุช สันตินันตริักษ์ นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู</p>	<p><u>กล่าวเพิ่มเติม :</u> บางครั้งเราอยากช่วยเหลือประชาชนเราก็เรียกร้องจากหลายๆ ส่วน อยากให้พวกเราดูในส่วนของตัวเองด้วย และอยากจะชวนคนที่มีความสามารถมีความรักบ้านเมืองเข้ามาามากมาย แต่ถ้าในท้องถิ่นเรามีความเข้มแข็งในตัวเองแล้ว และผมเชื่อว่าอะไรก็เอาไว้มองอยู่ สุดท้าย ประชาชนคนท้องถิ่นเองเมื่อเรามีศักยภาพ</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>จัดการตนเองได้ผมเชื่อว่าท้ายที่สุดการกระจายอำนาจจะต้องไปถึงส่วนต่างๆแน่นอน อยากให้กำลังใจทุกท่านช่วยกันพัฒนาองค์กรของเราให้เข้มแข็งมากขึ้น</p>
<p>นายสมพร ใช้บางยาง อดีตรองปลัดกระทรวง มหาดไทย</p>	<p>ณ วันนี้จนถึงอีก ๑๐ ปีข้างหน้า พวกเราอยู่ในกระทรวงมหาดไทยในเบื้องต้นต้องตั้งสติให้ดี และติดตามการเปลี่ยนแปลง สิ่งไหนที่จะกระทบกับเราและสิ่งไหนที่จะต้องทำ ผมคิดว่าคงไม่ใช่เฉพาะมหาดไทยที่ต้องปรับตัวเองทุกส่วนทุกฝ่ายก็ต้องมีการปรับเปลี่ยน ทั้งในส่วนของกระทรวงมหาดไทยเองทั้งท้องถิ่นและรวมไปถึงประชาชนด้วย ทุกคนจะต้องช่วยกันในการที่จะทำ จะปรับปรุงอย่างไร ปรับความสมดุล ปรับบทบาทระหว่างมหาดไทยส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการปรับบทบาทส่วนภูมิภาคกับท้องถิ่น และที่สำคัญคือต้องไปส่งเสริมบทบาทของท้องถิ่นในการที่จะผลักดันความสัมพันธ์จากท้องถิ่นที่ใช้อำนาจรัฐแทนส่วนกลางส่วนภูมิภาคจะต้องไปผลักดันให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อภาคประชาชน เป้าหมายสูงสุดสุดท้ายก็คือประชาชน จะต้องทำอะไรให้เกิดความเข้มแข็งให้เขาได้รับประโยชน์ ยกกระดับ เป็นพลเมืองที่รู้ร้อนรู้หนาว มีความรับผิดชอบ รู้สิทธิรู้หน้าที่ และมีส่วนร่วมกับขบวนการทางการเมืองทุกระดับ โดยเฉพาะการผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นเป็นโรงเรียนประชาธิปไตยเบื้องต้นของประชาชน เพื่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยจากฐานล่างไปสู่ประชาธิปไตยฐานบน ไม่ใช่รอข้างบนพัฒนา</p> <p>สิ่งนี้เป็นเรื่องที่กระทรวงมหาดไทย และท้องถิ่นเองจะต้องตระหนักร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาชน และเป้าหมายสุดท้ายก็คือประชาชน</p> <p>จากการที่ผมได้ทำงานขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งของประเทศ ความเข้มแข็งของชุมชนฐานล่างที่จะเกิดขึ้นได้จะมีความร่วมมือกันของ ๓ ส่วนหลัก คือ ท้องถิ่น ภาคส่วนที่สอง คือท้องที่ และภาคส่วนที่สาม คือภาคประชาชน ถ้า ๓ ส่วนนี้ผนึกเป็นกำลังเป็นรั้วเดียวกันได้ชุมชนนั้น ท้องถิ่นนั้นก็มีความเข้มแข็ง เพราะในอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า ๓ กรม (ปกครอง ท้องถิ่น และพัฒนาชุมชน) จะต้องบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่โดยประชาชนเป็นเป้าหมายร่วมกันให้ได้ ถ้าทำได้สิ่งที่เราคาดหวังกันก็คือการสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกคน กรมที่ดินเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ดินกรมโยธาธิการและผังเมืองเรื่องผังชุมชน เข้าไปเสริมและมีหน่วยงานอื่นเข้าไปเสริม บทบาทกระทรวงมหาดไทยในส่วนภูมิภาค คือ ทำหน้าที่การบริหารจัดการทรัพยากรในจังหวัดนั้น ในอำเภอนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์เพื่อไปสู่เป้าหมายของประชาชนสูงสุดให้ได้ ส่วนกลางไม่จำเป็นต้องไปปฏิบัติแล้ว การปฏิบัติในระดับพื้นที่ควรจะต้องเป็นของท้องถิ่นและท้องที่ที่จะต้องร่วมกันทำในการที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน บทบาทของกระทรวงก็คือจะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยง สนับสนุน ส่งเสริม ลดบทบาทในการกำกับมาเป็นการสนับสนุนส่งเสริมมากขึ้น</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>การปฏิบัติในเชิงพื้นที่ควรจะเป็นท้องถิ่นที่เข้าไปจัดการดูแล กระทรวงมหาดไทยจึงควรจะทำหน้าที่ให้ความรู้ให้กับท้องถิ่นให้กับชาวบ้าน สร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับสังคมนี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราสามารถทำอย่างนี้ได้เราก็สามารถนำไปสู่เป้าหมายรักษาเป้ารักษาเมืองได้ ความเป็นมหาดไทยก็ยังมีอยู่ อีกส่วนหนึ่งที่ยากจะฝากภายใน ๑๐ ปีข้างหน้าการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากและจะกระทบทุกส่วนรวมทั้งฐานล่าง ถ้าเราปล่อยไว้อย่างนี้ไม่สามารถที่จะเข้าไปแข่งขันกับประเทศอื่นได้ เพราะเราไม่มีปัญญา เพราะฉะนั้นเราจึงควรจะทำอย่างไรให้สังคมให้ประชาชนท้องถิ่นอยู่ได้กับการเปลี่ยนแปลงนี้ นั่นคือการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอามาเป็นเครื่องมือ เชื่อว่าสามารถที่จะทำให้สังคมอยู่ได้กับการเปลี่ยนแปลงทุกสถานการณ์ เพราะฉะนั้น กระทรวงมหาดไทยจะต้องช่วยกัน ท้องถิ่นเองก็ต้องปรับตัว ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาก็มีบางท้องถิ่นที่ปรับตัวมีการพัฒนาการทำงานเพื่อประชาชนอย่างจริงจัง มีการถ่ายโอน เรื่องของถ่ายโอนงบประมาณ ภารกิจต่างๆ มีพลังของท้องถิ่นถือว่ามีความรับผิดชอบต่องานท้องถิ่นจึงเกิดความเข้มแข็ง มีพัฒนาการเร็วขึ้นกระทรวงมหาดไทย ควรนำระเบียบกฎหมาย ความสะดวกให้เจ้าหน้าที่เพื่อการดำเนินงานที่รวดเร็ว ให้อำนาจอยู่ที่ประชาชน ไม่จำเป็นต้องไปกังวลเรื่องการเลือกตั้ง เรื่องการกระจายอำนาจ</p> <p><u>สิ่งที่อยากจะฝากไว้ก็คือเรื่องการปรับความสมดุลระหว่างการเมืองกับข้าราชการประจำ</u> ณ วันนี้ นักธุรกิจการเมืองและข้าราชการหนักกว่าแต่ก่อน เราต้องปรับความสมดุลยืนอยู่ความเป็นตัวตนของกระทรวงมหาดไทยไว้ให้ดี วัฒนธรรมองค์กรเราต้องสร้าง จิตวิญญาณของนักปกครองที่พร่ำสอนกันมาในอีก ๑๐ ปีข้างหน้าอย่าให้ลดลง มิฉะนั้นแล้วเราจะอยู่ไม่ได้ จึงจะฝากไว้เป็นแนวคิด ว่าเราจะทำอย่างไรให้การเมืองมาอยู่เกี่ยวน้อยที่สุด เพราะปัจจุบันนี้เราเริ่มทิ้งชาวบ้านไปอยู่กับการเมือง</p>
นายสุรอรธ ทองนิรมล	<p>โครงการนี้ที่เราจัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความเห็นแนวคิดและข้อเสนอแนะของวิทยากรที่เรียนเชิญมาร่วมพูดคุยในวันนี้ ซึ่งจะนำไปประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาไปปรับปรุงในแผนพัฒนาบริหารส่วนภูมิภาค จากภารกิจที่กระทรวงมหาดไทยเราดูแลอยู่ ซึ่งมองว่าเราอ่อนแออยู่ ผมเคยเป็นผู้บริหารของจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒ จนมาถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ เข้า ๒๕๕๐ จนมาอยู่ที่ปลัดกระทรวงทำให้ได้เรียนรู้ถึงจุดอ่อนจุดแข็งของระบบการปกครองเราก็พยายามที่จะแก้ไข อย่าลืมประชาชนคือที่มา นักปกครองเองนั้นก็ต้องเสียสละ แล้วก็ต้องเหนื่อย หลังๆ นี้ไม่ใช่อย่างนั้นไม่เคยออกเยี่ยมเยียนประชาชนอยู่ตรวจการที่ศาลากลาง ตรวจการที่อำเภอหรือไม่กี่บ้านพัก ชาวบ้านเดือดร้อนอย่างไรไม่รู้ ยกตัวอย่างเช่น น้ำท่วมเมื่อสองปีก่อนที่โคราชน้ำท่วม ๔ วัน ผมดูข่าวคุณสรยุทธ ช่อง ๓ ก็ออกไปพบ ผมหุดหัวใจพอสมควรพวกเราไปทำอะไรไปอยู่ที่ไหน</p>

ผู้อภิปราย	ประเด็นความคิดเห็น
	<p>กัน หน้าที่อย่างนี้ไม่จำเป็นต้องรอให้รัฐบาลสั่งเป็นของพวกเราอยู่แล้ว บทบาทหน้าที่อย่างนี้ต้องอยู่ใจต้องอยู่สมองปฏิบัติการในรอบปีกว่าปีนี้มีอุทกภัย วาตภัยอะไรในช่วงฤดูไหน ผมอยู่นครสวรรค์ปี ๒๕๔๓ จังหวัดนี้ใหญ่มาก ๙,๐๐๐ กว่าตารางกิโลเมตร คนมีหน่วยงานอยู่ ๓๐๐ หน่วยงาน ผู้ว่าคนเดียวไม่ไหว ผมใช้วิธียกเลิกไม่ให้มีเครื่องหมายที่คอเจ้าหน้าที่ข้าราชการ ที่ผมอยู่นครสวรรค์มา ๒ ปีทุกคนเป็นข้าราชการของจังหวัดมีฐานะเป็นกรม และจัดงานประสานหัวหน้าหน่วยให้มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกเดือนเอาอยู่เพราะเราทำงานร่วมกัน สิ่งที่ผมเห็นด้วยกับคุณหมอก็คืออยากจะให้ภูมิภาคไปส่งเสริมบทบาทการทำงานของท้องถิ่น เพราะว่าการถ่ายโอนไม่ไปไหน ครึ่งๆกลางๆ ภูมิภาคผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะต้องเป็นที่เลี้ยงไปช่วยระยะเวลาหนึ่งให้ท้องถิ่นได้ตั้งหลักเตรียมตัวได้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิชาการ หรือกำลังพลแต่ส่วนใหญ่อำเภอจะพึ่งท้องถิ่นมากกว่า และก็ยังยืนยันว่าการกระจายอำนาจนั้นจะต้องดำเนินการต่อไป และอยากจะย้ำว่าในหมวด ๑๔ มาตรา ๒๘๑ - ๒๘๐ ของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ เขียนไว้ชัดเจนในเรื่องระบบภาษี ระบบการพัฒนาบุคคลเป็นอย่างไร อำนาจหน้าที่เป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้ทำอะไรไปแล้วต้องเรียนให้ประชาชนทราบด้วยและก็ยังเห็นด้วยกับการปรับบทบาทเพื่อจะให้เรื่องการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ยืนหยัดอยู่กับกระทรวงมหาดไทย เรื่องนี้เป็นการบ้านข้อใหญ่ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องรวบรวมผลสัมมนา จะเหลืออีกสองครั้งแล้วก็จะมาประเมินผลทั้งหมด เพื่อนำเสนอผู้บริหารและหวังว่าในอนาคตใน ๑๐ ปีข้างหน้าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างแน่นอน</p>

*****